

Mit veszítettünk, és hogyan gyógyulhatnak a sebek?

Jelenits István piarista szerzetes Trianonról

A versailles-i Nagy-Trianon-palotában 1920. június 4-én írták alá azt a békediktátumot, amely területe kétharmadával csonkította meg a történelmi Magyarországot. Jelenits István piarista szerzetest veszteségeinkről és arról kérdeztük, hogyan gyógyulhatnak Trianon sebei.

Hogyan találkozott először a trianoni döntéssel és hatásaival?

– Édesapám parasztyerek volt, és első nemzedéki jogászként az akkori csonka megyeszékhelyre, Berettyóújfalura került tisztviselőnek. Ott születtem. Gyerekként, a családban éreztem meg először, mit jelent Trianon. Magam még nem, de a szüleim éltek, amikor megtörtént, mindkét nagyapám katona volt az első világháborúban. A közismert jelmondat szinte mindent átítatott: „Csonka Magyarország nem ország, Nagy-Magyarország mennyország.” Manapság már fenntartásokkal emlékezem vissza erre. Egyfelől biztosan tudjuk, hogy Nagy-Magyarország nem volt mennyország, mert itt a földön nem teljesülhet be Isten országa. Másfelől ott volt ebben az, hogy nem emlékeztünk a múlt tökéletlenségeire, hanem csak arra, ami szép volt, és elveszett. Életünk reménye volt, hogy visszaszerezze az elcsatolt területeket. Az egész közgondolkodásban egy nem bűnösen fenntartott, de betegesen dédelgetett revizionizmus élt.

(Folytatás a 9. oldalon.)

Fotó: Merényi Zita

**A teremtett világ
védelmében**
Interjú Székely János
püspökkel
2. oldal

**A hit embert
és világot formáló
erő – Boldog Apor
Vilmos vértanúra
emlékeztek Győrben**
6. oldal

**Konok makacssággal
őseim álmát
álmodom**
Böjte Csaba
üzenete az összefogásról
8. oldal

A velünk lévő Jézusban bízva

Összefoglaló az első online Nagymarosról

A koronavírus-járvány miatt online megtartott tavaszi Nagymarosi Ifjúsági Találkozó mottójául a szervezők azt a kérést választották, amellyel a kétségek és reménységek között utat kereső emmauszi tanítványok fordultak a feltámadt Jézushoz: „Maradj velünk, Urunk!” (Lk 24,29). A május 23-ai rendezvényen többek között a világ különféle tájain misszióban szolgáló magyarok beszámolóit közvetítették interneten.

Az első online Nagymaros a szokásokhoz híven reggel kilenckor a napindítóval kezdődött, a nagymarosi plébánia Laudate zenekarának közreműködésével.

Dobszay Benedek ferences szerzetes elmondta: a nagymarosi találkozó, amióta létezik, egyszer sem maradt el, és most online valósul meg,

„kifejezve hitünket, reményünket, hogy velünk van az Úr”. A szerzetes arra kérte a fiatalokat, hogy az online imafalon fogalmazzák meg kéréseiket, imaszándékaikat, amelyeket a nap végén Erdő Péter bíboros befoglal majd a szentmisébe.

(Folytatás a 3. oldalon.)

A fogságba esett pápa – Ideje a fordulathoz?

A Szentatya csíksomlyói látogatásáról

Ferenc pápa 2019-es romániai apostoli látogatása második napján, június 1-jén a magyarság egyik legfontosabb Mária-kegyhelyére, Csíksomlyóra érkezett, ahol a hagyományos pünkösdzsombati búcsú helyszínén, a Kis- és Nagysomlyó-hegyek közötti nyeregben levő Hármashalom-oltárnál mutatott be szentmisét. A történelmi eseményre Török Csaba teológus, egyetemi tanár, az Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tévéreferense emlékezik.

Nehéz dolog évfordulók kapcsán írásba bocsátkozni, mert az emlékezés pátosza vagy éppenséggel a jelen pillanat adottságai könnyen formálják az emlékező gondolkodását, és emiatt nem feltétlenül a kellő kiegyensúlyozottsággal

ragadja meg a megtörtént esemény valódi súlyát és üzenetét. En is így idézem most fel Ferenc pápa egy évvel ezelőtti csíksomlyói látogatását; tudva, hogy a mondataim elkerülhetetlenül szubjektívek lesznek.

(Folytatás az 5. oldalon.)

A pünkösöd a feltámadás ragyogását adja tovább

Interjú Kocsis Fülöp
görögkatolikus érsek-metropolitával

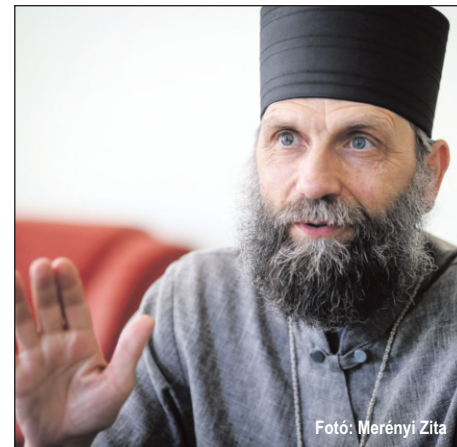
A napokban enyhítettek a járvány miatt bevezetett korlátozásokon. Bár még nem tért vissza az élet a régi kérekvágásba, arra már van lehetőség, hogy értékeljük ezt a több mint két hónapot. Kocsis Fülöp, a Hajdúdorogi Főegyházmegye érsek-metropolitája a pünkösöd ünnepének jelentéséről is beszélt.

Hogyan élte meg ezt az időszakot?

– Nálam az első ijedséget a templomok bezárása okozta.

Meg kell, hogy mondjam, ezt a korlátozások feloldásáig sem tudtam teljesen feldolgozni. Jó döntés-e kizárni a híveket a templomból? – számomra ez a kérdés rendkívül sok töprengést és vívódást jelentett. Mi végül arra jutottunk, hogy a liturgiákat nyitott templomokban tartjuk meg. Hála Istennek nem lett ebből baj. Az vezetett erre a döntésre, hogy nekünk, keleti szertartásúaknak különösen sokat jelent a templom. Az új hittankönyvsorozatunknak is az a vezérmotívuma, hogy a mi Egyházunk templomos Egyház. Budapesten kénytelenek voltunk bezárni a templomainkat a szertartások idejére, hiszen itt kisebbségben vagyunk, de

minden más helyen a nyilvános szertartások mellett maradtunk. A fővárosiak közül is voltak lelkes hívek más felekezetekből, akik eljöttek a li-

Fotó: Merényi Zita

turgiáinkra, de nem túl sokan, úgyhogy végül ebből sem lett gond.

Emellett sok áldást adott a csend, a helyben maradás és a több imádság lehetősége. Nagy örömmel töltött el, hogy e két hónap során sokkal jobban hasonlított az életmódom a szerzetesihez.

(Folytatás a 7. oldalon.)

Az imában mindent elmesélhetünk Istennek!

Május 13-án az imádságról szóló második katekézist tartotta a Szentatya. Először arról beszélt, hogy lényegszíve mélyén minden ember imádkozik, utána pedig a keresztény imának arról a jellegzetességéről beszélt, hogy benne ahhoz az Istenhez imádkozunk, aki Jézusban feltárta önmagát, és aki csak szeretetet ismer.

Kedves testvérek, jó napot kívánok!

Ma megtesszük a második lépést az imádságról szóló katekézisek múlt héten megkezdett útján.

Az ima mindenkinek az életében jelen van: akármilyen vallású emberről legyen is szó, sőt valószínűleg azoknak az életében is, akik semmilyen valláshoz sem tartoznak. Az ima önmagunk rejtett mélyén születik, azon a belső helyen, amelyet a lelkesítő írók gyakran „szívnek” hívnak (a Katolikus Egyház Katekizmusa, 2562–2563). Tehát az imádkozás nem valami mellékes dolog bennünk, nem valami másodlagos és elhanyagolható képességünk, hanem önmagunk legintimebb misztériuma. Ez a misztérium imádkozik bennünk.

Az érzelmek imádkoznak, de nem mondhatjuk, hogy az ima csak érzelem. Az értelem imádkozik, de az imádkozás nem csak szellemi cselekvés. A test imádkozik, de még a rokkantság legsúlyosabb állapotában is beszélhetünk Istennel. Tehát az egész ember imádkozik, ha a „szíve” imádkozik.

Az ima előrelendülés, önmagunk fölé emelkedő fohászkodás: olyasmi, ami személyünk legmélyén születik, és előrenyúl, mert találkozásra vágyik. Ez a vágyakozás több mint szükséglet, több mint szükségyszerűség: ez egy út. Az ima egy tántorgó „én” hangja, aki tapogatózva halad előre és keres egy „te”-t. Az „én” és a „te” közötti találkozást nem lehet számológéppel számítani: emberi találkozás, és a legtöbb esetben tapogatózva haladunk előre, hogy rátaláljunk a „te”-re akit az „énem” keres.

A keresztény ima forrásánál viszont kinyilatkoztatás áll: a „Te” nem maradt titokba burkolózva, hanem kapcsolatba lépett velünk.

A kereszténység az a valóság, amely folyamatosan Isten „megnyilvánulását”, feltárlását, epifániáját ünnepli.

A liturgikus év első ünnepnapjain ezt az Istent ünnepljük, aki nem maradt rejtve, hanem felkínálja barátságát az embernek. Isten feltárja dicsőségét Betlehem szegénységében, a keleti bölcsek szemlélésében, a Jordánál történő megkeresztelkedésben a kánai me-

nyegző csodájában. János evangéliuma összefoglaló kijelentéssel zárja a prólógus nagy himnuszát: „Istent soha senki nem látta: az egyszülött Fiú, aki az Atya keblén van, ő nyilatkoztatta ki” (Jn 1,18). Jézus volt az, aki kinyilatkoztatta nekünk Istent.

A keresztény ember imája egy végtelenül gyengéd arcú Istennel lép kapcsolatba, aki nem akar félelmet kelteni az emberben. Ez a keresztény ima első jellemzője.

Míg az emberek mindig is ahhoz voltak szokva, hogy kissé ijedten közelítsenek Istenhez, kissé félve ettől a lenyűgöző, de egyben félelmetes misztériumtól; míg ahhoz voltak szokva, hogy szolgálják, a Jordánál történő megkeresztelkedésben a kánai me-

letlen lenni urához, addig a keresztények úgy fordulnak felé, hogy merik bizalmasan „Atyának” szólítani. Sőt Jézus másik szót használ: „apu”, „papa”, „édesapa”.

A kereszténység minden „feudális” jelleget kiküszöbölt az Istennel való kapcsolatból.

Hitünk örökségében nincsenek jelen olyan kifejezések, mint „alárendeltség”, „szolgaság” vagy „hűbéresség”, hanem olyan szavak érvényesülnek, mint „szövetség”, „barátság”, „ígéret”, „közösség”, „közelség”.

A tanítványokhoz intézett hosszú búcsúbeszédében Jézus ezt mondja: „Többé nem mondalak titeket szolgáknak, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura. Barátainak mondtalak benneteket, mert

mindazt, amit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek. Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak ki benneteket; és arra rendeletem, hogy elmenjetelek és gyümölcsöt teremjetelek, és gyümölcsötök megmaradjon azért, hogy bármit kértek is az Atyától az én nevemben, megadja nektek” (Jn 15,15–16). Ez egy biankó csekk: „Bármit kértek is az Atyától az én nevemben, megadja nektek.”

Isten a barát, a szövetséges, a völégény (a házastárs). Az imádságban bizalmi kapcsolatba léphetünk vele; olyannyira, hogy Jézus azt tanította nekünk a miatyánkban, hogy egy egész sor kéréssel forduljunk hozzá.

Istentől mindent, de mindent kérhetünk; elmagyarázhatunk neki mindent, elmesélhetünk neki mindent!

Nem számít, hogy az Istennel való kapcsolatunkban nem érezzük magunkat tökéletesnek: nem vagyunk jó barátok, nem vagyunk hálás gyermekek, nem vagyunk hű házastársak. Ő továbbra is szeret bennünket. Ez az, amit Jézus végérvényesen bizonyít az utolsó vacsorán, amikor azt mondja: „E kehely az új szövetség az én vérem által, amely értetek ontatik” (Lk 22,20). Ebben a mozdulatban Jézus a vacsora természeténél fogva vételezi a kereszt misztériumát. Isten hú szövetséges: ha

az emberek nem szeretik többé, ő továbbra is szeret, még ha a szeretet a Kálváriára vezet is. Isten mindig közel van szívünk ajtajához, és várja, hogy kinyissuk előtte. És néha kopogtat a szívünkön, de nem ront ránk: vár. Isten türelme irántunk olyan, mint egy apa türelme, egy olyan emberé, aki nagyon szeret bennünket. Azt mondanám, hogy egy apa és anya együttes türelme. Mindig közel van szívünkhöz; és amikor kopogtat, gyengéd és nagy szeretettel teszi.

Próbáljunk mindnyájan így imádkozni, lépünk be a Szövetség misztériumába! Az imában vessük magunkat az irgalmas Isten karjaiba; érezzük, hogy beborít bennünket a boldogságnak az a misztériuma, ami a szentháromságos élet, érezzük magunkat olyan vendégnek, aki nem érdemelt ekkora megtiszteltetést! És ismétlegessük Istennek imádságos csodálkozással: lehetséges, hogy te csak a szeretetet ismered?

Ő nem ismer gyűlöletet. Őt gyűlölik, de ő maga nem ismer gyűlöletet. Csak szeretetet ismer. Ilyen az az Isten, akihez imádkozunk.

Ez minden keresztény ima izzó magja. A szeretet Istene, a mi Atyánk, aki vár ránk és kísér bennünket!

**Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News**

Ne száműzzük a sekrestyébe a minőség világáról álmodókat!

Ferenc pápa a teremtett világ védelméről szóló enciklikája közzétételének ötödik évfordulója alkalmából a Laudato si'-hét megünneplésére buzdította a világ katolikus közösségeit május 16-a és 24-e között. A teremtésvédelmi hét alkalmából Székely János szombathelyi megyéspüspököt, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottsága elnökét kérdeztük.

Püspök atya, mit tudott kezdeni a magyar Egyház a tematikus héttel, amikor a még mindig fennálló járványveszély miatt nem volt lehetőség például közösségi szemétszedésre vagy más, figyelemfelhívó programok megtartására?

– A járványhelyzet megnehezíti az ilyesfajta megemlékezéseket, ugyanakkor nagyon erős felhívást jelent arra, hogy a világunk beteg, és másképpen kellene élnünk.

Ferenc pápa mondta a járvány legelején, az esti imádságában a Szent Péter téren: „Azt gondoltuk, hogy örökké egészségesen élhetünk egy beteg világban. Rohantunk a haszon, a dolgok után (...), nem hallottuk meg a tönkretett Föld kiáltását és a szegények jajkiáltását.”

Ma talán nagyobb az érzékenységek és a nyitottság arra, hogyan élhetne az emberiség fenntarthatóbb, egészségesebb módon. Nagyon sokat segített a tematikus hét megélésében a Naphimnusz Egyesület által összeállított elmélkedés- és feladatsorozat, amely mindenki számára elérhető volt a <http://www.teremtessvedelem.hu> honlapon.

Milyen világot szeretnénk hagyni a következő generációra? Ferenc pápa ezzel a kérdéssel hívott a Laudato si'-hét megünneplésére. Püspök atya milyen világot szeretne? Mit válaszolhat erre felelősen egy mai keresztény ember?

– Álmodunk egy olyan világról, amelyben az ember hinni fog a minőség, a szellemi valóságok létezésében, a művészi szépségben, a szeretet-

ben, a világ végső okában és céljában. Ezért nem fogja a sekrestyébe száműzni az ezzel foglalkozókat, és kíváncsi lesz a filozófusok, a bölcsek, a művészek véleményére, a vallások, és különösen a Biblia szavára. Be fogja engedni ezeket a gondolatokat a parlamentekbe, a tudományos tanácskozások helyszínéire, a kultúrába, a közéletbe. A gyerekeket ezekre az értékekre fogja nevelni és tanítani.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben az ember gátat szab a vagyon kevesek kezében koncentrálódásának. Nyilvánossá teszi a banktitkokat, megszabja a birtokolható vagyon felső határát, és vagyondót vet ki az óriási vagyonokra. A bankok pénztveremtő tevékenységét az egyes államok tulajdonában levő jegybankoknak tartják majd fenn. Az államok, a nemzeti és nemzetközi közösségek lassan visszanyerik gazdasági befolyásukat és erejüket.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben nem a GDP növelése lesz a cél, hanem az, hogy a Földön jelenleg és a jövőben élő valamennyi ember boldog, emberhez méltó és szép életet élhessen. A gazdaság olyan fajta ciklikusság szerint fog működni, hogy ne termeljen szemetet, és ne rombolja a környezetet.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben az ember a szellemi környezetszennyezést is tiltani fogja. A szellemi közös áruház pultjaira, azaz a világhálóra nem tehet majd ki

Interjú Székely János püspökkel

akárki akármit, csakis igazat, szépet, szentet és jót.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben mindenkinek lesz munkája. A munka célja elsősorban nem a haszon termelése lesz, hanem az ember kibontakozása, a világ szépítése is.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben az emberi élet újra szent lesz a fogantatástól a természetes halálig. Elképzelhetetlen lesz az, hogy

bárki is kioltsa egy másik emberi lény életét.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben az idősök nagyon fontos szereplői lesznek a társadalomnak. A bölcsesség forrásai, az unokák nevelői, a derű és az imádság forrásai.

Álmodunk egy olyan világról, amelyben az emberiség a fenntarthatóságra, a javak igazságos megosztására és lehetőleg kevés fogyasztásra fog törekedni. Mennyiség helyett a minőségre. Az ember megérti majd, hogy csak akkor lehet igazán boldog, ha a Földünkön sehol sincs nyomor, éhezés, elnyomás. Természetessé fog válni, hogy mindenki szívesen segít és ad, és öröm tölti el, ha adhatott.

család, a közösség, a kultúra. Érték lesz a takarékoskodás és a szerénység, a dolgok megjavítása és újrafelhasználása.

Az Európai Unió 2021-től betiltja a könnyen és olcsón helyettesíthető, egyszer használatos műanyagokat, köztük a műanyag fülpisztikákat, evőeszközöket, táányókat, szívószálakat, italkeverőket és légpompáikat. Hogy látja, mennyire kicsi vagy nagy lépés ez ennek az álmodott világnak a szempontjából?

– Óriási probléma a nagyon nehezen lebomló anyagok szemétként való megjelenése az óceánokban, a termőtalajban és lassanként mindenütt. A Csendes-óceánon jelenleg már több hatalmas – Magyarország méreténél körülbelül tízszer nagyobb alapterületű – szemétsziget úszik. A hulladékból keletkező apró műanyagdarabok sok esetben bekerülnek a tengeri állatok szervezetébe, károsítják vagy elpusztítják, emberi fogyasztásra alkalmatlanná teszik őket, óriási gondot okozva ezzel a halászatból élőknek, a folyók és a tengerek partjain lakóknak. És ők a Föld lakosságának közel felét teszik ki.

Megyei püspökként mivel segíti elő, hogy az egyházmegyéjében élők számára fontos legyen a teremtett világ, hogy gondoskodjanak a teremtő Jőisten ajándékáról?

– Talán a legfontosabb, amit tehetünk, a mentalitás alakítása, „az ökológiai megtérés” (Laudato si', 216–221) elősegítése. Az egyházi iskoláinkban és a hitoktatáson keresztül igyekszünk ebben a szellemben nevelni

a fiatalokat, és ezt a szellemiséget közvetítjük minden hívó embernek.

A Szombathelyi Egyházmegyei Karitás és több plébánia gyümölcsöskertek létesítésével, gyógynövények, lekvárok, helyi termékek előállításával és forgalmazásával is tesz a teremtett világ megóvásáért. Törekszünk arra, hogy az épületeink energetikailag károsan működjenek (hőszigetelés, napelemek), hogy a rendezvényeinken ne legyenek műanyag palackok, hogy az egyházmegye által fenntartott intézmények konyhái helyi termékekből főzzenek.

A Magyar Természetvédők Szövetsége aláírásgyűjtést indított az életigenlő társadalom és gazdaság érdekében száz közéleti személyiség aláírásával, akiknek egyike éppen Ön. A kezdeményezés több pontja nagyon közel áll a Laudato si' kezdetű enciklika szellemiségéhez. Miért tartotta fontosnak, hogy csatlakozzon ehhez a petícióhoz?

– A járvány a vele járó sok nehézség mellett lehetőségeket is hordoz magában. A gazdaság jelentős része lelassult vagy szinte megállt.

Most lehetséges új, jobb pályára állítani a gazdasági életet anélkül, hogy ez a pályamódosítás nagyon drasztikus beavatkozásokat kívánna meg.

A petíció ennek a kegyelmi időnek a lehetőségét igyekszik megragadni. Az aláírók arra tesznek ígéretet, hogy a haszon- és fogyasztásközpontú szemlélet helyett igyekeznek a minőséget, az emberi értékeket és a fenntarthatóságot előtérbe helyező életstílust meghonosítani az életükben és az általuk befolyásolható szűkebb körben. Ugyanezt kérjük az államtól is. Röviden azt, hogy induljunk el az ökológiai megtérés útján.

**Agonás Szonja
Fotó: Merényi Zita**

(Folytatás az 1. oldalról.)

„Dicsőség áraszd ránk, Istenünk!” – a Laudate zenekar nyitotta meg az imádságot, majd Dobszay Benedek rövid elmélkedései következtek. „Segíts, hogy áldani tudjunk, bármi ér is minket, hogy bármilyen élethelyzetben vagyunk is most, áldani tudjunk téged, aki türelmes vagy, szólongatsz, hívogatsz, szeretetet adsz nekünk” – foházkodott a szerzetes, majd így folytatta: „Sok fiatalban megkérdőjeleződött most minden. De ezzel a tapasztalattal is odaszegődhetünk melléd, Jézusunk, mint az emmauszi tanítványok, akik a gyalázat helyéről, Jeruzsálemből elindultak a választott nép egyik győzelmes csatájának helyszínére. Meghallgatjuk most az írásokat és a kenyértörésről szóló tanítást. Próbáljuk érteni, hogy az igazi jövőbe vezet az út, és a kérdéseinkre töled kapjuk meg az igazi válaszokat.”

A napindító után körkapcsolás következett, amelybe számos egyházmegye főpásztora vagy képviselője bejelentkezett. Az online résztvevőket többek között zenei szolgálatot végző fiatalok buzdították a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegyből, a Szeged-Csanádi Egyházmegyből, és *Mészáros Judit Ráhel* a Szent Ferenc Kisnővérei közösségtől (Egri Egyházmegye). *Marton Zsolt* váci megyéspüspök, *Palánki Ferenc*, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye püspöke, *Székely János*, a Szombathelyi Egyházmegye főpásztora; *Varga László* kaposvári me-

A szervező stáb

gyéspüspök, *Orosz Atanáz*, a Miskolci Egyházmegye püspöke is bejelentkezett, valamint a Nyíregyházi Egyházmegyből, 11 hónapos gyermekével *Obbágy-Kurucz Kitti* és *Obbágy László* is.

A Nagymarost szervező stáb 2019 nyarán kezdte előkészíteni az idei tavaszi találkozót. Annak idején arra számítottak, hogy 2020 májusában már a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) célegyenesében lesznek.

A járványhelyzet miatt azonban a NEK-et jövőre rendezik meg. A felkért főelőadó személye és a fő téma (az Eucharisztia) mindenesetre nem változott. *Fábrý Kornél*, a NEK főtitkára azonban már a karanténhelyzetre való tekintettel választott új mottó jegyében – „Maradj velünk, Urunk!” (Lk 24,29) – mondta el gondolatait az online hallgatóságnak.

A NEK főtitkára arról beszélt, „hogyan lehet az otthonmaradásban találkozni Istenel”. Előljáróban leszögezte: Jézus mindig velünk van, kérni sem kell őt, velünk akar maradni. Benne élünk, akkor meg és vagyunk (ApCsel 17,28). Azt ígérte, hogy ha benne maradunk, ő is bennünk marad (Jn 15,4). *Szent*

A velünk lévő Jézusban bízva

Összefoglaló az első online Nagymarosról

Ágoston azt tanítja: közelebb van hozzánk, mint mi önmagunkhoz; *Teréz* anya pedig azt mondta: ahol szeretet van, ott van Isten.

Fábrý Kornél hozzátette: Jézus nélkül nem tudunk szeretni, és ha szeretünk, Jézussal tesszünk jót, ahogyan erről *Máté* evangéliumának 25. fejezete tanít. Embertársainkban a hit szemével fedezhetjük fel Jézust. *Teréz* anya egyszer megvallotta: ha nővéreivel együtt nem végeznének szentségimádást, nem lenne erejük szeretni, és nem tudnák felfedezni a másik emberben Krisztust.

Fontos megismerni az Eucharisziát – hangsúlyozta *Fábrý Kornél*, és ehhez „kötelező olvasmánynak” *János* evangéliumának hatodik fejezetét aján-

örömet élt meg az életgyónása után, és megtapasztalta Isten végtelen szeretetét. Mindezt azután, hogy megkérdette Istentől, miért nem történnek manapság csodák – mint annak idején az apostolokkal –, amelyekről az Újszövetség be is számol (ApCsel). Tehát választ kapott. Még arra a kérdésére is, hogy mi Isten legnagyobb ajándéka: Jézus maga, az Eucharisziában.

Az emmauszi tanítványokról szólva az előadó elmondta: Tőlük megtanulhatjuk, hogy talán éppen egy nagyobb rossztól óv meg Isten, amikor nem hagyja, hogy berendezkedjünk erre az életre. Az örökkévalóság fényében a bosszúságaink is átértelmezhetők, sőt új lendületet kaphatunk. A közel harminc kilométeres út megtétele után az emmauszi tanítványok, felismerve Jézust a kenyértörésben, „még abban az órában” visszaindulnak Jeruzsálembe. „Ilyen új lendületet kaptunk mi is, egy év ajándékot a NEK elhalasztásával. Elmélyíthetjük a hitünket, felfedezhetjük a küldetésünket ez idő alatt” – tette hozzá.

Előadása végén pedig mindenkit meghívott a június 13-án tartandó újabb, világméretű szentségimádásra.

Fábrý Kornél a nap fő előadója

lotta. Idézte *Szent II. János Pált*, aki hangsúlyozta: az Egyház az Eucharisziából él. „Ezért szükség van papokra” – tette hozzá, majd arra biztatta az online hallgatóság fiú tagjait, hogy ne habozzanak, ha a papságra éreznek hivatást.

A következőkben az Eucharisziával kapcsolatos csodákról is beszélt. Ajánlotta a *miracolieucaristici.org* portált, ahol 170 ilyen kivizsgált csodát közölnek. Ezután tanúságot tett arról, hogyan lett 23 éves egyetemistaként napi áldozó. Egy Szentlélek-szeminarium (lelkigyakorlat) alkalmával megújult az imaélete, meglelevenedtek számára a Szentírás szavai, megérezte, hogy hozzá szólnak. Nagy

A főelőadás után szentségimádást közvetítettek a nagymarosi plébániatemplomból *Gáspár István* nagymarosi plébános és a nagymarosi Laudate zenekar szolgálatával, majd elkezdődtek a hagyományos fakultációk.

Az online térben több program közül választhattak a résztvevők: *Kerényi Lajos* piarista szerzetes a budapesti piarista kápolnából tartotta meg szokásos, minden alkalommal óriási érdeklődésre számot tartó, az istenkeresőknek szóló előadását. A „Kérdézz-felelek” műhely keretében *Farkas László* és *Balázs András* váci egyházmegyes lelkipásztor válaszolt a fiatalok online feltett kérdéseire.

séghez vezet, ami csak rombol.

A lelki nehézségek, feszültségek közepette az állhatatos helytállás tehát lelki nemességre vall, túlmutat önmagunkon, és mégis az Isten által teremtet valónkhoz vezető út, mintegy korunk misztikája.

A fakultációk végeztével újabb körkapcsolás kezdődött: ezúttal a világ különféle tájain missziós szolgálatot teljesítő magyarok életébe pillanthatunk be az online érdeklődők. *Hernádi Lehel* OFM Peruból, *Fábián Edit Mirjam* (Mária Misszionáriusai közösség)

Zenei szolgálat a szentmisén

Varga Kapisztrán OFM, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanára Karantéma című előadásában reflektált a járványveszély okozta helyzetre, amely mindannyiunkat kihívások elé állít. „Valaki azt mondta, a karantén egy nagy közös lelkigyakorlat, amelynek során mindenki azt kapja, amire szüksége van – kezdte előadását. – Az a kérdés, hogy miként reagálunk a történetekre”, és ezzel érdemes tudatosan foglalkoznunk. Ez ugyanis önismeret-hoz és a realitászérzékünk javulásához vezet, és ennek talaján tudunk Istenhez is közeledni.

A következő kérdés az, hogy mit kezdjünk a kialakuló bizonytalansággal, a félelmekkel, a feszültségekkel, amelyeket el kellett tűrnünk most, a járvány idején, de máskülönben is, az életünk során. Szembe kell néznünk azzal, hogy vannak olyan dolgok, amelyeket nem tudunk megváltoztatni, és a bennünk keletkező feszültséget állhatatosan el kell hordoznunk. Meg kell tanulnunk azonosulni Máriával – azzal az emberrel, aki Jézust „hordozta”. Érdemes elgondolkodnunk a szavain, és a végsőkéig kitartani mellettük. Szükségünk van arra, hogy megtanuljunk hordozni a lelki feszültséget, mint Jézus tette a Getszemáni-kertben.

A boldogmondásokban sem azokról az örömről van szó, amelyeket birtoklás által szerzünk meg. De miért érdemes elviselnünk a feszültséget ahelyett, hogy megoldást keressünk a problémánkra, kezeljünk, vagy egyszerűen elmenekülnénk előle? Mert ezáltal együttérzéssé, megbocsátássá és szeretetté alakul át bennünk a sértettség, a harag és a gyűlölet. Így válunk azzá, akiké lennünk kell, ugyanakkor megengedjük a másiknak – Istennek is –, hogy az legyen, aki. Ha azt keresem, ami nekem jár, az tiszteltlen-

Manilából, a Fülöp-szigetekről; *Vértesaljai László* SJ Rómából, *Balogh László*, a Szent István magyar templom plébánosa New Jersey-ből, *Sisak Áron* (Chemin Neuf közösség) Antwerpenből jelentkezett be.

A megszólalók után *Balás Béla* nyugalmazott kaposvári püspöknek, a Nagymarosi Ifjúsági Találkozó egyik alapítójának buzdítását követhették figyelemmel a fiatalok. A püspök rámutatott, hogy „finomabbra hangolt lélekkel, rendkívüli istenérzékenységgel felfedezhetjük a mindenhol jelen lévő Istent, akit keresztényként úgy nevezünk: Oltáriszentség”.

*

A napot a budapesti Szent István-bazilika Mária-kápolnájából közvetített ünnepi szentmise zárta, amelynek Erdő Péter bíboros, prímás volt a főcelebránsa.

A szentmisét a bíboros a nagymarosi online találkozó imafalára érkezett több mint százhoz imaszándékért mutatta be. A szertartás elején hangsúlyozta: „Most, hogy körülöttünk fokozatosan újra indul az élet, ne csupán újra kezdjük azt, amit március elején abbahagytunk. Térjünk vissza Krisztushoz; kérjük a Szentlelket, hogy új utakat mutasson nekünk! Az elmúlt

időszak sok ötletet, tapasztalatot hozott, új szolidaritást fiatalok és idősök között. Adja Isten, hogy mindez kiteljesedjen! Az az időszak pedig, amit most kaptunk – én ajándéknak tekintem –, adjon alkalmat a lelkiileg még elmélyültebb és kiteljesedő felkészülésre a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra!”

A bíboros szentbeszédében hangsúlyozta: Jézus ígéretet ad, azt mondja: „Veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.”

Nem egyedül kell keresnünk a tanítás útját, nem egyedül kell fáradoznunk azon, hogy megtegyük, amit Jézus parancsolt nekünk, hiszen itt van közöttünk, és segít minket, hogy minden egyes új helyzetben megtaláljuk az akaratát, és erőnk is legyen megtenni. Nehéz helyzetek ma is vannak az életünkben: a szétszórtság, a túlhajszoltság, a bennünket körülvevő kép- és hangzón mind elterelik a figyelmünket róla. Pedig nekünk személyesen is találkozniuk kell vele az imádságban, a szentáldozásban, a szentmise közös ünneplésében és az emberi szeretetközösségben.

A szentmise végén Erdő Péter buzdította a hivatásukat keresőket, „akik most a csöndben mintha valami hangot hallottak volna, Krisztus hívó szavát a papi hivatásra.”

Dobszay Benedek OFM volt a találkozó medrátora

Mint mondta, a szemináriumi élet – még ha sok esetben online módon zajlott is – nem szünetelt a járványidőszak alatt sem, és szeretettel várják a papságra jelentkezőket.

A szentmise után Dobszay Benedek köszöntötte a következő hónapban hetvenedik életévét betöltő *Kemenes Gábor* atyát (a műszaki stáb alapemberét), és megköszönte *Gáspár István* nagymarosi plébános szolgálatát, aki Szolnokra kapott dispozióciót.

Idén tavasszal a Gyerekmaros találkozó honlapján hetes száz gyerek kapcsolódott be az internetes programokba. A jelenlegi és a leendő önkéntesek számára pedig az online csatornákon találkozási, ismerkedési, közösen végzett imádsághoz segítő lehetőségeket kínáltak a szervezők.

A nap végén Dobszay Benedek az októberi személyes találkozás reményében búcsúzott el az online hallgatóságtól, majd részletet olvasott fel *Böjte Csaba* ferences szerzetesnek a találkozóra írt leveléből, amely a nagymarosi Facebook-oldalon olvasható teljes terjedelmében.

Körössy László
Fotó: Merényi Zita,
Zsarnóczai Judit

A BIBLIA ÜZENETE

Vegyétek a Szentlelket!

Jn 20,22

Jézus a halála előtt önmagát ajándékozta oda az apostoloknak az utolsó vacsora termében az Eucharishtiában (vö. Mt 26,26; Mk 14,22). Feltámadása után pedig ugyanazzal a kifejezéssel – és talán éppen ugyanabban a teremben – a Szentlelket is odaadja tanítványainak: „Vegyétek a Szentlelket!” (Jn 20,22). Az ige, amivel Jézus szavait az evangélista bevezeti, jelen időben van, és ezzel azt hangsúlyozza, hogy az Úr ezt mindig, minden időben mondja nekünk. A feltámadt Jézus állandó ajándéka tehát a Szentlélek, aki mindig jelen van számunkra, mindig időszerű és fontos a segítsége. Felmerülhet bennünk a kérdés: „Miért időszerű az Úr ajándéka? Miért fontos, hogy megkapjuk az Úr Lelkét?”

Jézus a Szentlélek ajándékát összekapcsolja a megbocsátás és az irgalom adományával: „Aki nek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek nem bocsátjátok meg, az nem nyer bocsánatot” (Jn 20,23). Az apostolok a Lélek erejében tudják közvetíteni Isten megbocsátó, irgalmas szeretetét, aki legyőz minden bűnt és gonoszságot. A Szentlélek az, aki arra vezet minket, hogy bánjuk meg bűneinket, és bátran menjünk oda az irgalmas Jézushoz, aki meggyógyít vétkeink kudarcaiból és sebeiből (vö. Zsid 4,16). Továbbá a Lélek az, aki gyengédlen emlékeztet bennünket arra, hogy „rehabilitált” emberek vagyunk, vagyis olyanok, akik bűnei megbocsáttattak, és akiknek küldetésük, hogy maguk is merjenek megbocsátani az ellenük vétkezőknek.

A Szentlélek gyümölcsei közül (vö. Gal 5,22–23) kettőt emel ki az evangélista ebben az epizódban: az örömet és a békét, amit a Lélek növel bennünk. A feltámadt Jézus tanítványaihoz

intézett első mondata a békét hangsúlyozza. Az isteni Mester meg is ismétli: „Békesség nektek!” (Jn 20,19.21). A béke itt nem csupán egy bizonyos nyugalomra, rendezettségre utal, hanem a teljes békére, harmóniára Teremtő és teremtmény, ember és ember, és a teremtett világ között. Ez a meghalt, de feltámadt Messiás ajándéka. S ehhez a krisztusi békéhez fűz bennünket a békesség Lelke, aki Jézushoz vezet, s megteremti és megőrzi bennünk a békét, hogy mi is „a béke kézművesei legyünk”, akik a béke kul-túráját építjük, ahogyan Ferenc pápa tanítja (Mt 5,9).

Az evangélista megjegyzi, hogy „az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat” (Jn 20,20). A feltámadt Jézussal való találkozás az igazi öröm forrása, mert Krisztus a bűn és a halál szomorú hatalmát megtörve az örök élet örömének lehetőségét ajándékozta mindenkinek. A Lélek ebben az örömben erősít meg azáltal, hogy megvigasztal bennünket, növeli a hitünket, és elmélyíti a Jézussal való személyes barátságunkat.

Ma, amikor az emberiség nagy családjá oly sokat szenved a különböző betegségektől, meg a bűn, a közömbösség, a háború és az önzés járványától, különösen átérezzük, hogy igen időszerű és gyógyító az irgalom, a béke és az öröm, amit a feltámadt Jézus Krisztus ajándéka, a Szentlélek tud megvalósítani bennünk és általunk ott, ahol élünk. Ezért mindennap kérjük az isteni Mestertől a Lelket, hiszen nekünk is, ma is szüntelenül azt mondja: „Vegyétek a Szentlelket!” (Jn 20,22)

Nyúl Viktor

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Pünkösöd

Pünkösöd napján milyen hatásosan hangzik az evangélium (Jn 7,37–52. 8,12) kezdőmondata: „Az ünnep utolsó, nagy napján”! Ekkor ment Jézus a templomba tanítani. Ez a nap az ötvenedik volt a pászkaünneptől számítva a sátoros ünnepig, amikor a zsidók hálát adtak Istennek az évi termésért. Mi is hálát adunk Istenünknek a keresztény pászkaünneptől számított ötvenedik napon, amikor üdvösségünk történetének beteljesedését ünnepelhetjük a Szentlélek eljövételében. A pünkösdi eseményről – természetesen – csak Az apostolok cselekedeteiből hallunk (ApCsel 2,1–11), hiszen ez már Jézus mennybemenetele után tíz nappal történt. Három szempont különösen kiemelkedik ebből a részletből.

Az első: az apostolok együtt vannak az istentisztelet helyükön (ApCsel 2,1). Mint ahogy mi is a templomban. Együtt voltak és imádkoztak, és mi is együtt vagyunk és imádkozunk. Ihletett és tüzes lelkű ikonfestőink milyen szépen ábrázolják a félkörben ülő apostolokat! Ülnek, mert már nem a zsidó templomban vannak, ahol csak állva volt szabad dicsérni a Mindenhatót. Már elérték az idő, amikor nem a Garizim hegyén, és nem is Jeruzsálemben, hanem „lélekben és igazságban” kell imádni Istent (Jn 4,21). Együtt vannak, és a leszálló Szentlélek – akiről azt énekeltük a vecsernyében, hogy „egyházi gyülekezetet alapít” – létrehozza belőlük az Egyházat. Milyen nagyszerű, hogy mi is ennek az Egyháznak a tagjai lehetünk!

A második szempont: az apostolokat „eltöltötte a Szentlélek” (ApCsel 2,4). Akkor és ott ez különleges külsőségek kíséretében történt. Mi is megijednénk, ha heves szélvész közepette, nagy zúgással, tüzes lángnyelvekkel megjelenne liturgikus közösségünkben a Szentlélek. Most nem így tesz. De csendben áradó kegyelmével most is eltölti a lelkünket, a szívünket, egész emberi lényünket. Megtette ezt a kereszttségünkben, a bérmlásunkban, és megteszi minden alkalommal a bűnbocsánat és a többi szentség vételekor. Az első pünkösöd óta minden egyes keresztény ember

„Krisztus-hordozó” és „lélekhordozó” is. Milyen jó nekünk, hogy felvértéz bennünket az igaz tanítás befogadására és életté váltására, a keresztény tanúságtételre! Úgy, mint az apostolokat.

A harmadik szempont: „Isten nagy tetteit hirdetik” a Lélek ajándékában részesült apostolok (ApCsel 2,11). Mégpedig úgy, hogy mindenki a saját nyelvén hallhatja. Az apostolok utódai ma is ezt teszik segítőikkal, a papokkal együtt: hirdetik az evangéliumot. Elsőrendű kötelességük a krisztusi tanítás továbbadása, melynek középpontjában a kereszténység alapját jelentő, az emberi életnek értelmet adó tény, Jézus Krisztus feltámadása áll. A Szentlélektől megvilágosítva és az ő erejével felruházva adják tovább ezt az örömhírt „a világ végezetéig”. És ezt úgy kell tenniük, hogy mindenki megérthesse és felfoghassa. Ha a pap a Szentlélek irányításának engedelmeskedve közvetíti az evangéliumot, és ha a hívó készséges lélekkel fogadja, akkor ez „maradandó gyümölcsöt tud teremni” (Mt 15,16).

Énekeljük szívből: „Jöjj el, és lakozzál mibenünk, és tisztíts meg minket minden szennytől!”

Ivancsó István

MÁJUS 31., PÜNKÖSDVASÁRNAP (Angéla, Petronella) – Vigiliamise: Ter 11,1–9 (A helyet, ahol az Úr összehavarta az egész föld nyelvét, Bábelnek nevezik.) vagy Kiv 19,3–8a.16–20b (Az Úr leszállt a Sínai-hegyre, az egész nép előtt.) vagy Ez 37,1–14 (Ti, kiszáradt csontvázak, éltető leheletet adok belétek, és megelevenedtek.) vagy Joel 3,1–5 (Még a szolgákra és szolgálókra is kiárasztom lelkeket azokon a napokban.) – Róm 8,22–27 (A Szentlélek könyörög bennünk, emberi szóval ki nem fejezhető fohászkodással.) – Jn 7,37–39 (Az élő víz folyama a Szentlélek!) – Ünnepi mise: ApCsel 2,1–11 (Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és nyelveken kezdtek beszélni.) – 1Kor 12,3b–7.12 (Mi mindannyian egy Lélekben egy testté lettünk keresztységünk által.) – Jn 20,19–23 (Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket. Vegyétek a Szentlelket!) – **Énekrend:** Ho 98 – EE 567, 418, Ho 98 – EE 128, Ho 127 – EE 570, Ho 102 – EE 124

JÚNIUS 1., HÉTFŐ – A Boldogságos Szűz Mária, az Egyház Anyja emléknapja (Szent Jusztinus vértanú, Tünde, Páméla, Kund) – Ter 3,9–15. 20 vagy ApCsel 1,12–14 – Jn 19,25–27 – **Zsolozsma:** I. zsoltárhét.

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Tűz és galamb képében

Sok teológus és egyházi mozgalom küzdött és küzd azzal, hogy próbálja megérteni a Szentlélek működését. Az egyik nagy probléma az ábrázolhatatlanság, hiszen pontosan nem tudjuk, hogyan néznek ki a Szentháromság személyei. Pünkösdkor a Szentlélek a főszereplő, ezen az ünnepen mégsem látjuk őt igazán cselekvően megnyilvánulni. Az Újszövetség kétféleképpen ábrázolja a Szentlelket. Az egyik a galamb, a másik – a pünkösdi történetben, Az apostolok cselekedetei elején – a lángnyelv képe. A két ábrázolás, ha abszolút pontossággal nem is határozza meg, de jól kifejezi a Szentlélek néhány tulajdonságát, leginkább a szabadságát: „ott fúj, ahol akar.” A lobo-gó, ide-oda mozduló tűz lángja és a szabadon felröppenő és leszálló galamb alakja feltár valamit a Lélek működéséből. Szabad arra, hogy bárhol megjelenjen, könnyedén mozog, és könnyen megtalál bennünket: nem tudunk elrejtőzni előle. Ha kell, szelíden, szinte turbékolva, vigasztalóan mutatkozik meg. Ha kell, lángra lobbant és erőt ad.

Nagyon kifejező pünkösdi vesperásának *Veni Creator Spiritus* kezdetű himnusza, amelyet *Hrabanus Maurus* bencés szerzetes írt a IX. században. A himnusz dallama szinte a szemünk elé varázsolja a tűz vagy a galamb képében kecsesen ide-oda lebegő, alászálló Szentlelket. Éneklése közben, ahogyan levegőt veszünk, és ahogyan a dallamot megszólaltatjuk, már-már sóhajtozva hívjuk, várjuk a Lélek erősítését. Ahogyan az apostoloknak Jézus Krisztus mennybemenetele után, most nekünk is nagy szükségünk van a Lélek vigasztaló és erőt adó jelenlétére. Az egyházi évben az évközi idő, egy kevésbé ünnepélyes időszak következik, amikor a minket körülvevő világban továbbra is szeretnénk a Feltámadottra tekinteni, és felé haladva helytállni a bizonytalanságok, a nehéz döntések és az egyszerű hétköznapi feladatok sodrában. „Teremtő Lélek, szállj közénk! Látogasd szolgálaid szívét! Ki szívünk áldón élteted, áraszd ránk mennyből nagy kegyed!”

Fehérvári Jákó OSB

A HÉT SZENTJE

Boldog Maria Elisabetta Hesselblad

Június 4.

Egy kis svédországi faluban született, ötödikként a család 13 gyermeke közül. Neveltetése szerint az evangélikus egyházhoz tartozott. A család sokat költözött; mindig oda, ahol a szülők éppen kaptak valami munkát. Elisabetta tizenhat éves korában kíváncsodolt Amerikába; annak reményében, hogy keresetéből támogatni tudja majd otthon maradt családtagjait. Egy New York-i kórházban kapott állást ápolóként. Nagy önfeláldozással segítette a betegeket, bár a kemény munka nem tett jót az egészségének. A kórházban sok katolikkal találkozott, és velük beszélgetve feléledt benne az érdeklődés a katolikus hit iránt. Rengeteg imádság és egyéni tanulás után végül úgy döntött, katolizál. Különösen mély tiszteletet érzett a Szűzanya iránt, ezért felkereste a vizitációs nővérek washingtoni kolostorát, és ott keresztelkedett meg, majd járult először szentáldozáshoz 1902-ben.

Közvetlenül ezután Rómába zárando-kolt, felkereste a *Svéd Szent Brigittának* szentelt ottani templomot és a hozzá tartozó kolostort. Mély belső hívást érzett, hogy ott szolgálja Istent. Visszatért Amerikába, de csak azért, hogy eladja mindenét, és végleg Rómában telepedjen le. A Szent Brigittakolostorban akkor karmelita apácák éltek, akik szeretettel fogadták Elisabetát. A csendes imádság éveit követték. Elisabetta egyre szorosabb kapcsolatba került Krisztussal, és mindinkább elhivatottságot érzett, hogy közösségben szolgálja a szenvedőket.

Az volt az álma, hogy feléleszti Szent Brigitta lelkeségét az egyház központjában. 1911-ben pápai engedéllyel megalapította a Brigitta-rend megreformált ágát. Három angol fiatallal együtt tette le a szerzetesi fogadalmat – ekkor vette fel a *Maria* nevet. A szemlélődő imádság, a szeretetszolgálat és a szállás biztosítása a rászorulóknak számára egyaránt fontos szerepet kap a nővérek életében. A rend karizmájának fontos része az ökumené elősegítése, nemcsak imádsággal, hanem tevékeny együttműködéssel is.

A közösség 1931-ben kapta meg a pápától a római Szent Brigitta-kolostor és -templom állandó használati jogát. A rend 1936-ban már olyan erős volt, hogy missziót alapítottak Indiában.

A II. világháború alatt Maria Elisabetta mindent elkövetett, hogy segítse az üldözést szenvedőket. 2004-ben posztumusz megkapta a Világ Igaza kitüntetését.

Sok lelki gyermeke tért meg vagy katolizált az ő hatására. Életének utolsó éveiben nagyon megromlott az egészsége. A fizikai szenvedés mellett lelki gyötrelmek is kínozták, de mindig azt mondta: „Számomra a kereszt útja a világ legszebb útja, mert ezen találkozhatom Urammal és Megváltómmal, és ismerhetem meg őt.”

L. K.

A hét liturgiája

A év

JÚNIUS 2., KEDD – Szent Marcellinus és Szent Péter vértanúk emléknapja (Kármén) – 2Pét 3,12–15a 17–18 – Mk 12,13–17.

JÚNIUS 3., SZERDA – Lwanga Szent Károly és társai ugandai vértanúk emléknapja (Klotild) – 2Tim 1,1–3.6–12 – Mk 12,18–27.

JÚNIUS 4., CSÜTÖRTÖK – A MI URUNK, JÉZUS KRISZTUS, AZ ÖRÖK FŐPAP ÜNNEPE (Bulcsú, Kerény) – Iz 52,13–53,12 vagy Zsid 10,11–23 – Lk 22,14–20.

JÚNIUS 5., PENTEK – Szent Bonifác püspök és vértanú emléknapja (Fatima, Regináld) – 2Tim 3,10–17 – Mk 12,35–37.

JÚNIUS 6., SZOMBAT – Szent Norbert püspök emléknapja (Cintia) – 2Tim 4,1–8 – Mk 12,38–44.

JÚNIUS 7., SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA (Évközi 10. vasárnap, Róbert, Fülöp diakónus, Grácia) – Kiv 34,4b–6.8–9 (Az Úr irgalmas és könyörülő Isten.) – 2Kor 13,11–13 (A nekiünk ajándékozott Szentlélek által kiáradt szívünkbe az Isten szeretete.) – Jn 3,16–18 (A Szentháromság: Atya, Fiú, Szentlélek.) – **Énekrend:** Ho 105 – EE 572, 418, Ho 105 – EE 131, Ho 109 – EE 574, Ho 274 – EE 361.

A fogságba esett pápa – Ideje a fordulatsornak?

A Szentatya csíksomlyói látogatásáról

(Folytatás az 1. oldalról.)

A pápalátogatások szimbolikus ereje

A Rio de Janeiróban 2013-ban megrendezett Ifjúsági Világtalálkozó a gondviselés művévé vált: XVI. Benedek lemondása és a konklávé után a pápai repülőgép egy „szomszédot” röpített a katolikusok csaknem felének otthont adó szubkontinensre. Jorge Mario Bergoglio, azaz ekkor már Ferenc pápa áldásként élte meg, hogy „a világ végéről jöttként” újra közel kerülhet a szülőföldjéhez, ráadásul ennyire gyorsan.

A fiatalokkal való együttlét, a konvojból Rio utcáin kiszakadó kis pápamobil, a közvetlen (és a biztonságiakat alaposan megizgazasztó) találkozás az egybegyűltek tömegeivel nyilvánvalóvá tette, hogy itt többről van szó, mint egy egyházi világeseményen való reprezentatív „fellépésről”. Eltolódtak a hangsúlyok a világegyházon belül: nem csupán földrajzi, de sok más értelemben is. Róma most már ténylegesen nem csak az európaiak, de mindenki hazája lett, és ettől egyre határozottabban változni kezd a katolicitás profilja is.

Ilyen „hangsúlyeltolódás” utakra még sor került párszor. 2015-ös bolíviai látogatásakor például Evo Morales elnök egy sarló-kalapácsból megformált keresztet adott át Ferencnek. A képek persze hamar bejárták a világsajtót, ilyen-olyan reakciókat váltva ki. Ez azonban jó alkalmat teremtett arra, hogy a pápa kifejtse a véleményét a marxizmus és a katolicizmus viszonyáról, és átvezesse ezt a problematikát abba a tágabb, antropológiai-szociális keretbe, amely mindannyiszor visszaköszön megnyilatkozásaiban.

Még ugyanebben az évben újfent a média figyelmének középpontjába került egy apostoli út: a pápa egy kis Fiat 500L-ben haladt végig Washington DC-n. Ahogy az egyik kommentátor megjegyezte: már-már vicces ez a „Mickey egér-autó” a hatalmas fekete páncélozott járművek menetoszlopában. Am Ferenc nem pusztán az alázatot és a szerénységet hirdette meg így a világ egyik legfogósebb, nagyzoló hatalmi centrumában, hanem rávilágított a világért viselt felelősségünk súlyára is. A benzinzabáló monstrumok között tényleg nevetséges volt a kis topolino (egérke). De pont ez a nevetségesség lenne képes megmenteni minket.

Amikor a pápa 2016-ban Mexikóba utazott, és a havannai reptér tranzitvárájában „összefutott” Kirill orosz pátriárkával, a helyszín, a körülmények prófétai színezetet öltöttek. A hatalom, a politika, a történelem csapdájába esett moszkvai–római kapcsolatok, a zarándokl és a szakadásokban vétkes kereszténység ott-hontalansága megannyi olvasati lehetőség, ami szimbólumszerűvé emeli a pillanatot. De ugyanígy spirituális-teológiai mélységet ölthet magára

például az a kép is, amint 2015-ben Ferenc a Közép-afrikai Köztársaságban egy börtönben nyitja meg az irgalmasság rendkívüli szentévének szent kapuját.

Emiatt érthető, hogy hatalmas várakozás szökkent számba sokunk lelkében, amikor kiderült: 2019 májusában Romániába látogat, és útja során felkeresi majd a csíksomlyói kegyhelyet is.

Úton Románia felé

Papnövendékként éltem meg II. János Pál 1999-es romániai látogatását. Péter utóda ekkorra már elképesztő határozottsággal kereste az alkalmat, „a rést a falon”, a lehetőséget arra, hogy Bizánc után a többi autokefál egyház vezetőjével is találkozzon. Végül Bukarest mutatkozott készségesnek – tekinthetjük ezt ügyes diplomáciának, mégsem tagadható: pár év leforgása alatt

(a moszkvai kivételével) mindegyik pátriárka, illetve vezető metropolita fogadta a pápát.

Számunkra fájdalmas volt, hogy a katolicizmus és az ortodoxia közötti hidak felépítése akkor és ott fontosabb volt a mi magyar „sebzettségünkénél”. Ebből született egy elég negatív alaphang: ha a római pápa Romániába jön, akkor jöjjön Erdélybe, a hűséges katolikus magyarokhoz, ne csak a románokhoz! Ha nem ezt teszi, akkor hibát vét!

Azóta eltelt kerek húsz év, de sajnos nem sok minden változott. Román testvéreink tisztában voltak és vannak azazal, hogy egy ilyen „pápai ügy” érzékenyen érinti a magyarokat. Nem is csodálkozhatunk azon, hogy az eredeti tervek szerint a gyulafehérvári unió centenáriuma, 2018 decemberére akarták meghívni Ferencet. Szerencsére jól működtek az Egyházon belüli információs csatornák, és sikerült elkerülni, hogy politikai manipuláció eszközévé tegyék a Katolikus Egyházat, amely egyébként küzd azért, hogy megtalálja a maga legitim helyét a román nemzet testében.

Kontextus

A kezdetektől fogva sejteni lehetett, hogy a román katolicizmus számára mennyire fontos a látogatás: a megerősítés, a társadalmi elfogadtatás komoly szerephez jutott itt. A felkészülési időszak interaktív tartalmú egy kisebbségben lévő, mégis eleven, lendületes román katolicizmust mutattak meg sokak számára.

A magyar közösséget természetesen a saját sebei, (jogos) félelmek kötötték le. Hi-

olyannyira spontán pápa most kissé fáradtnak, kevésbé lendületesnek tűnt, mintha nagyon is érezné: minden nemzeti érzékenységet maximálisan tiszteletben kell tartania. Az a Ferenc, aki a világ legnagyobb vezetőivel is félelem nélkül szembe tud menni, aki a legrettenetesebb konfliktuszónákba is ellátogat, hogy ott a legmeredekebb kijelentéseket tegye, Romániában annyira szordínóval beszélt, hogy olykor már alig lehetett kihallani a saját, személyes tónusát a felolvasásokból. Elmondott sok semleges mondatot, nem robbantott át gátakat, egyszerűen csak jött, jelen volt, visszafogottan szólt, majd elment. Felmerült bennem a kérdés: Lehetséges, hogy amikor Péter közénk érkezett, nem igazán találta a talajt a lába alatt? A mi sokszorosan megterhelt katolicizmusunkban nem érezné annyira otthon, befogadva magát? Sokan már az út előtt annyi ellenérzést árasztottak felé, hogy ezen talán nem is szabad csodálkoznunk.

Ezért éreztem úgy, hogy a pápa fogságba esett. Hogy börtönének mik a rácsai (feldolgozatlan múlt, történelmi sérelmek, megkeseredett kereszténység, politika stb.), azt most, egy évvel később érdekes volna higgadtan elemeznünk, mert ezen a ponton már nem pusztán a romániai látogatásról, de a Kárpát-medencei katolicizmus aktuális állapotáról van szó. Szeretjük ugyan azt hinni, hogy nálunk a vallásosság mély, hagyományos és erős, de aki kicsit is figyel, az tudja, hogy ez nem felel a valóságot. A visszaemlékezés ezért módot adhat a mérlegelő számvetésre, egyfajta „közösségi önismeret” nehéz feltáró munkájára.

„A fogságba esett pápa”

Ez a furcsa képes gondolat fogalmazódott meg bennem a látogatás kapcsán. Amikor megpróbáltam tárgyilagosabban átolvasni a pápa beszédeit, az a benyomásom támadt, hogy patikamérleglen kimért, diplomáciailag a végsőkig kiegyensúlyozott megszólalásokról volt szó. Mindent kiszámítottak: a megállókát, az utazást, a találkozásokat, a megszólalásokat. Mindent aprólékosan mérlegeltek, talán még túl is gondoltak. A folyamatosan felhangzó ellenhangok és negatív vélemények mintha tudat alatt is visszahatottak volna a Szentszékre, azt váltva ki, hogy a máskor

gyelmet, hogy a régi és a mostani sérelmeinket és bizalmatlanságainkat változtassa új lehetőségekké a közösség érdekében. Azt jelenti: elszakadni a bizonyosságainktól és a kényelműnkől egy új földi életnek a keresésében, amelyet az Úr nekünk akar ajándékozni. A zarándoklat kihívás, hogy felfedezzük és továbbadjuk az együttélés lelkületét, és ne féljünk a kölcsönös érintkezésről, találkozástól és segítségnyújtástól. Zarándokolni azt jelenti, hogy belekerülünk abba, amely a testvériség igazi megtapasztalásává válhat. Így egy minden helyzetben szolidáris karavánná válunk a jövő építésének érdekében (vö. Evangélii gaudium apostoli buzdítás, 87). Zarándoklatunk során ne azt kutassuk, hogy mi lehetett volna (és nem lett), hanem inkább azt, ami ránk vár, és nem odázhatjuk el.”

2020-ban ezek a szavak új jelentőségre tesznek szert. Hiszen az egyéves évforduló egyszermind centenárium is: az első világháború tragédiáját követte „a béke drámája”. Egy olyan szerződés megkötése, amelyről mindenki sejtette: legfeljebb fegyvernyugvást hozhat egy időre, de nem tudja megalapozni a tartós és megbékélt együtt létezését. Ebben a megközelítésben Erdély elvesztése nem csak földrajzi tény volt, de egyszermind annak a „Tündérkertnek” a szertefoszlása is, amely évszázadokon át képes volt a nyelvek, kultúrák, hagyományok sokféleségéből szőtt igen színes vászonként élénk varázsolni nemcsak Kolozsvárnak, de ennek az egész országnyi területnek a „kincses” mivoltát. Volt itt már módja annak, miként kell „együtt járni az úton”, ahogyan persze annak a receptjeit is megismerhettük, hogy miként tudunk bezárkózni, „a testvériség igazi megtapasztalása” elől. Ma még erőteljesebbnek érzem az intést: „ne azt kutassuk, hogy mi lehetett volna (és nem lett), hanem inkább azt, ami ránk vár, és nem odázhatjuk el”. Nagyon sok, éppen ez idő tájt elhangzó megszólalás fájdalommal, dühvel vagy éppen elutasítással merül alá a „mi lehetett volna (és nem lett)” feneketlen kútjába, egyre zavarosabbá (s ezáltal ihatatlanabbá)

Csíksomlyó üzenete

A látogatás szombatjának délelőttjén az egész világegyház Csíksomlyóra figyelt: a Péter-utóddal együtt sajátosan ott dobogott ekkor a katolikus közösség szíve. Volt egy olyan része a szentbeszédnek, amely különösen hatott rám. Hadd idézzem ezt hosszabban:

„Zarándokolni nem más, mint érezni a meghívást és a készletet, hogy járjunk együtt az úton, kérve az Úrtól a ke-

téve a vizet. És túl kevesen beszélnek arról, „amit nem odázhatunk el”.

Amit ránk hagyott a pápa

Ferenc pápát kiváló történetmesélőnek ismertem meg. Teljesen mindegy, hogy egy latin-amerikai nyomortelepen beszél a vendégszeretet fontosságáról („Ha hirtelen jön egy vendég, lehet még vizet lőtyinteni a levesbe, nem?”), vagy éppen papoknak számol be a saját gyóntatószéki élményeiről, esetleg a Szent Péter téren sok ezer emberrel osztja meg életének egyik-másik személyes, „kicsi” eseményét. Ilyenkor meghívja a hallgatóit a szabadság próbájára: élénk ad egy képet, egy érzést, egy gondolatot, amin rágódhatunk. Nem fogja helyettünk megadni a válaszokat. Ugyanakkor senki sem tud közömbös maradni iránta.

A romániai pápalátogatás igen elgondolkodtató, sok nehéz elemmel terhes, mégsem szomorú történetként marad meg az emlékezetemben. Megvannak a maga szép és erős adó, vidám pillanatai: a pápa jelenléte a bukaresti, felhőszakadásban ázó emberek körében, vagy a jászvásári találkozás fiatalokkal, családokkal. Úgy gondolom, ilyen lehetett a csíksomlyói találkozás is a Caritas-háznál a beteg, fogyatékkal élő emberekkel. Az ezekről a pillanatokról szóló beszámolók eleven, bensőséges, rövidsége ellenére is mély együtltétet írnak le, amely erőforrássá vált megannyi jelenlévő életében. Igen, ez is a pápalátogatás, még ha félig-meddig a kulisszák mögött zajlott is. Történet, amit érdemes továbbmesélni. Ez pedig adott esetben segíthet „a nagy események” jobb befogadásában. Olyasmire ösztönözhet, aminek már régen itt van az ideje, amit nem lenne jó tovább halogatnunk.

Mit adott nekünk a pápalátogatás? Furcsamód van, akinek az volt a baja II. János Pállal, hogy nem ment el Csíksomlyóra, Ferencel meg az a baja, hogy elment. Itt legyen bárki okos! De ha higgadtan és csöndben végiggondoljuk nemcsak azt, ami történt, hanem azt is, amit a történet ki-váltott, akkor bizony rádöbbenünk: nincs egyetlen érvényes olvasata Ferenc pápa útjának. Élénk áll a személyes szabadságunk játéktérre. Úgy vélem, a(z ön)reflexió lényegi, hívó és emberi öntudatunkat érintő igazságokra világíthat rá.

Próbálom újraolvasni ezt a történetet, és előremutatót, „történelmet építőt” találni benne. Hiszen Péter, a „testvéreit hitükben megerősítő” (vö. Lk 22,32) jött el köznél, hogy felrázzon minket, és ebből egyesekhez sajnos csupán a zaklatottság jutott el. Kell, hogy megtaláljuk ebben az üzenetet, amely magától Istentől érkezik, és elgondolkodjunk. A pápalátogatás bebizonyította: van miről...

Török Csaba
Fotó: MTI/Veres Nándor
Koszticsák Szilárd

A hit embert és világot formáló erő

Boldog Apor Vilmos vértanúra emlékeztek Győrben

Boldog Apor Vilmos püspök emlékére ünnepi szentmisét mutatott be Veres András megyéspüspök május 23-án a győri Nagyboldogasszony-székesegyházban. A szertartáson a Brenner János Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet előjárói, valamint a Győri Egyházmegye papságának képviselőitől néhány paptestvér koncelebrált.

Veres András külön köszöntötte a Máltai Lovagrend megjelent tagjait, valamint a Szent-széki Magyarországi Nagykövetségének első beosztottját, a mexikói származású diplomata titkárt, José Nahum Jairo Salas Castañedát, aki Végerbauer Richárd atyával, az Apostoli Nunciatura titkárával együtt vett részt az ünnepi szentmisén.

Egyházmegyénkben a mai nap kötelező ünnep, azonban a vírushelyzetre való tekintettel mégsem tudunk a megszokott ünnepélyes formában tisztelegni Apor Vilmos vértanúra emlékére.

Szentbeszéde elején Veres András Sík Sándor Te Deum című versét idézte, és aláhúzta: Boldog Apor Vilmos olyan korban élt, amikor az emberek nem akartak emberek lenni. A vértanú püspök személye és életműve ma is példaeértékű számunkra, hiszen a másokért élt élet, az odaadás és az önfeláldozás minden korban, háborúban és békeidőben egyaránt követendő példa.

A főpásztor úgy fogalmazott: Apor püspök mások életét védte, és közben a sajátját

nú püspök sírjánál – mondta a főpásztor a szentmise elején, majd hangsúlyozta: Boldog Apor Vilmos nemcsak példakép számunkra, hanem mennyei közbenjárónk is. Ezzel a tudattal legyünk jelen a szentmisén, és így forduljunk a vértanú püspökhöz mennyei pártfogását és segítségét kérve szereteteinkért, egyházmegyénkért és nemzetünkért.

feláldozta a háborús körülmények között élő kiszolgáltatottakért, a védtelenekért: a gyermekekért, a nőkért, az idősekért és a zsidókért. Így akart hasonlónak válni Mesteréhez, aki azt mondta: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért” (Jn15,13).

Élete feláldozásával belépett azon magyar szentek sorába, akik kiváló példáját adják az önfeláldozó szeretet-

nek. Arra mutatnak példát, hogy a gonosz erők tobzódása közepette is meg lehet maradni embernek és kereszténynek. 1996-os győri látogatásakor Szent II. János Pál pápa nem véletlenül mondta Apor püspök sírjánál állva: „Ragyogó példaképeitek vannak; rájuk tekintetek, amikor felhők tornyosulnak fölöttek.”

Apor Vilmos már gyermekkorában megkapta azt az ala-

püspöki szolgálatában, és ez tette készségessé a vértanúság vállalására. „Köszönöm a Jóistennek, hogy elfogadta áldozatomat” – mondta a halálos ágyán, amikor megtudta, hogy a védelmezettjeit nem bántották.

A hit embert és világot formáló erő, ha valóban őszinte, a lélek mélyéből fakadó az Isten felé fordulás. Ahogyan Apor püspök korában, úgy napjainkban is nagyon fontos, hogy sokan legyenek a krisztusi hitből, az evangéliumi értékrend szerint élő emberek, akik kovásszá tudnak válni a világban.

Hitünk hitelessége a váratlan és nehéz helyzetekben mutatkozik meg. Tudunk-e segítő kezet nyújtani, türelemmel meghallgatni másokat, szeretettel elfogadni a másikat, alkalmazkodni egymáshoz akkor is, ha ez nehéz, vagy esetleg súlyos áldozatok igényel? – tette fel a kérdést elmélkedésében Veres András püspök. – Sokan csak a maguk módján, de nem krisztusi módon élnek a hitüket. Pedig Jézus egyértelműen figyelmeztet, hogy senki sem szolgálhat két úrnak.

Isten melletti döntésünknek szabadnak, egyértelműnek, visszavonhatatlannak kell lennie, mert Isten csak így tudja véghezvinni bennünk azt a kegyelmi átalakítást, amelyet akkor kezdett el, amikor megkaptuk a keresztség szentségét.

Kérjük Boldog Apor Vilmos vértanú püspök közbenjárását, hogy családjainkban erősödjön az elkötelezett hit, a tanúságtévő vallásos élet, az önmagát készséggel feláldozó krisztusi lelkület. Kérjük továbbá a közbenjárását Jézusnál, a Jó Pásztornál, hogy adjon egyházmegyénknek elegendő új papi hivatást – fohászkodott szentbeszéde végén a főpásztor.

pot, amelyre építkezni tudott. Családjában természetes volt a szolidaritás erénye, a szegények, bajba jutottak iránti segítő szeretet. Vilmos mindig igyekezett jószívű édesapjának jelmondata szerint élni:

„Felejtjük el önmagunkat másokért.”

A mély keresztény hit vezette arra, hogy meghallja és elfogadja Isten hívását a papi hivatásra. A másokért élt élet számtalan jelét adta papi és

A szentmise püspöki áldással és közös imádsággal zárult Apor Vilmos püspök sírjánál.

Forrás: Győri Egyházmegye Sajtóirodája
Fotó: Acs Tamás

A pünkösd a feltámadás ragyogását adja tovább

Interjú Kocsis Fülöp görögkatolikus érsek-metropolitával

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az érseki feladatok egyébként ezt nemigen teszik lehetővé, hiszen általában nagyon sok helyre kell elmennem, sok emberrel kell találkoznom. A munkámat most otthon végeztem, amikor pedig eljött az imádság ideje, átmentem a templomba. Az internet segítségével sokan bekapcsolódtak ezekbe az imádságokba, és érdekes, hogy sokkal többet vettek így részt a zsolozsmáinkon, mint máskor.

Akkor ez az elmélyülés időszaka volt?

– Nekem mindenképpen. Ez a két hónap nemcsak az elmélyülésre, hanem a sokkal békésebb imaéletre is lehetőséget adott. A szerzetesi életet az imarend határozza meg, most ehhez tudtam igazítani a munkarendemet. Egy nagy családban, ahol sok gyerek van, ezt az elmélyülést biztosan nehezebben tudták megvalósítani, de sokfelől hallottam arról, hogy a tévé vagy az online tér liturgiaközvetítéseit követve a családok is együtt tudtak imádkozni.

E két hónap alatt sok tanácsot kaptunk arról, hogy mire figyeljünk. Ön szerint mit tanulhattunk meg ez idő alatt?

– Ennek az időszaknak az egyik legfontosabb tanulsága talán az volt, hogy akkor is értékes az életünk, ha nem izgunk-mozgunk. Az a lecsillapított élet, ami nem csupán a tevékenységek köré rendeződik, nem kevésbé értékes és legalább annyira emberformáló. Bizonyos területeken – mint a vendéglátás vagy a turizmus – valóban ledermedt

minden, de maga az emberi élet ment tovább. Nem attól lesz gazdagabb az életünk, hogy folyamatosan tevékenykedünk.

A lelkiéletre törekvő emberek számára az otthoni imádság felfedezése, előtérbe kerülése lehetett egy olyan elem, amit sokan megtanulhattak. A mi szertartásaink elég bonyolultak. Éppen ezért most több kiadvánnyal, videóüzenettel próbáltunk segíteni abban, hogy a híveink minél jobban be tudjanak kapcsolódni ezekbe. Úgy tűnik, volt, aki ebben az időszakban többet tanult a liturgiáról, mint az ezt megelőző tíz év alatt.

A járvány fizikai elszigeteltsége mellett az összetartozás mintha erősödött volna.

– Valóban, ez az időszak rámutatott arra, hogy milyen sokrétűek az emberi kapcsolatok. Szép volt látni az összetartozás különféle megnyilvánulásait, például az esti közös énekléseket. Az idősekről való gondoskodás is sok helyütt példás volt. Ezzel kapcsolatban a hazai szemlélet sokban különbözött egyes észak-európai országok gyakorlatától, ezt is jó volt meg tapasztalni.

Volt olyan vélemény is, hogy Isten ezzel a járvánnyal az emberiséget szerette volna figyelmeztetni. Mi erről a véleménye?

– Az a figyelmeztetés, amit annak veszünk. Ha valaki a hegyekben vándorol, és becsap mellé a villám, akkor azt tekintheti véletlennek, de isteni figyelmeztetésnek is. Ez alkalmat teremt arra, hogy átgondolja az életét. Ismerősöm mesélte, hogy egy balesetközeli helyzet után sok minden

átfutott rajta; késztetést kapott arra, hogy újraértelmezze az életét. Aki az Úristennel nem számol, annak ez a járvány csak fizikai jelenség, de a valóságos ember számára egy ilyen helyzet rányithatja az ajtót a lelkiismeretére, hogy fölszimerje, változtatnia kell az életén. A Jóisten mindig szeretne figyelmeztetni bennünket; ott áll mellettünk, és azt lesi, hogyan szólíthat meg, hogyan tud hatni ránk. Van, hogy elég ehhez egy napfelkelte, de van olyan is előfordul, amikor csak a súlyosabb megpróbáltatásból értünk.

Egyesek szerint a járvány után minden olyan lesz, mint azelőtt, mások szerint semmi nem marad ugyanaz. Ön szerint mi fog változni a világban?

– Én most megkértem az egyházmegyéim papságát, hogy kerületenként összeülve beszéljék át az eddigi tapasztalatokat és az előttünk álló új feladatokat. Az egyik nagy kérdés, hogy a templomok vajon ismét megtelnek-e, vagy ellenkezőleg, az otthoni imádság

kényelméhez hozzászokva inkább elmaradnak a hívek. Maguktól fognak jönni, vagy nagy erőfeszítéseket kell tennünk, hogy tovább épüljön a közösségi élet? Szerintem mindaz, amit átéltünk, arra hív bennünket, papokat, hogy segítsük a híveket az Istenhez és az Egyházhoz való viszonyuk újraértelmezésében. A kedvezőbb forgatókönyv szerint az emberekben újra felszínre kerül a találkozás, a közösség igénye. Erre az újra fölébredő érzékenységre föl lehet építeni egy egész lelkipásztori megújulást.

Milyen helyet foglal el pünkösd az egyházi ünnepek sorában?

– A keleti Egyház szorosan összekapcsolja a húsvétot és a pünkösdöt. Olyannyira, hogy ennek az összetartozásnak külön ünnepet is szentel. A bizánci Egyház húsvét után és pünkösd előtt huszonöt-huszonöt nappal tartja az ünnepcelezt, ezzel is jelezve Jézus Krisztus feltámadásának és a Szentlélek leszállásának szoros kapcsolatát. Jézus Krisztus

a feltámadásban beteljesítette üdvösségszerző művét, de az, hogy mi, emberek ezzel élni is tudjunk, csak a Lélek által lehetséges. Ahogyan földi életében Krisztus is a Lélekben művelte minden csodáját. A Lélek az, aki Krisztus földi küldetését folytatja, ez pedig maga az Egyház. Az Egyház a Lélek munkája, a Lélek gyümölcse.

A pünkösd ezek szerint a forrásnál helyezkedik el. A keleti Egyházban az ünnep a feltámadás, minden más – az örömhírvétel, a karácsony, a vízkereszt, az úrszínvátozás és a többi – erre fut ki. A pünkösd tulajdonképpen a feltámadás ragyogását adja tovább, azt teszi felfoghatóvá, meg tapasztalhatóvá.

A Szentlélekről szóló tanítás fontos eleme a kereszténységnek, de az Atya és Jézus Krisztus alakja talán jobban megfogható a számunkra, mint a harmadik isteni személyé. A görögkatolikusok hogyan tekintenek a Szentlélekre?

– Én úgy látom, hogy a Szentlélek legalább annyira megfogható, mint az Atya és a Fiú. A Mennyei Király, Vigasztaló kezdetű imádságot – amely a Szentlélekhez szól – csaknem annyiszor mondjuk el, mint a miatyánkot. Az Atyát és a Szentleket is Jézus tanításának megfelelően, az ő buzdítására szólítjuk meg. Fizikailag a megtestesülés miatt Jézus áll hozzánk a legközelebb, de lelkileg a Szentlélek. Mindent a Léleknek köszönhetünk, mindent a Lélekben viszünk végbe. Ám ha az istenkapcsolatunkat nem az Egyházban éljük, akkor a Lélekkel való kapcsolatunk is kiüresedik. Teológiailag fontos, hogy tudatosodjék bennünk: a

Szentlélek az, aki éltet. Minden imádságunkat a Lélekben mondjuk, ő imádkozik helyettünk is, ha mi már nem vagyunk képesek rá.

A Szentlélek ajándékai közül mit tart most a legfontosabbnak?

– Nekem ebben a pillanatban az erő jut az eszembe. A Szentlélek ugyanis erő. Ha a Szentlélekben élek, akkor erős vagyok. Azért érezzük erőtlennek magunkat, a lelki-életünket, az Egyházunkat, mert nem járja át a Lélek. Ha a Lélek él bennem, nem vagyok erőtlén. A pünkösd is ezt kínálja nekünk, ezt az isteni erőt. Ezáltal tudjuk átalakítani az életünket.

Pünkösd idején és a járvány csillapultával azért is fohászkodunk, hogy a Szentlélek újítson meg mindent.

– Megújulás csak akkor lehetséges, ha meg akarok újulni. Csak akkor lesz változás, ha hajlandó vagyok a tapasztalatokat leszűrni, és tanulni belőlük. Magától semmi nem fog megváltozni. Nem szabad annak folytatódnia, ami eddig volt. Nagyon lélektelen és istentelen életet éltünk. A nem hívó emberek számára is nyilvánvalóvá kell válnia, hogy az az iszonyatos hajsza, ami eddig volt, nem folytatódhat. Nem szabad hagyni, hogy a diktátorok, a pénzemberek, a globalizáció haszonélvezői újra beleűzenek bennünket ebbe a lélektelen életmódba. Ennek ellenállni csak úgy lehet, ha tudatosan a Lélekre hagyatkozunk. A Lélek pedig meg fogja nekünk adni a megújuláshoz szükséges erőt.

Baranyai Béla
Fotó: Merényi Zita

Több mint két hónappal ezelőtt, március 17-én a Magyar Kurír és az Új Ember szerkesztősége közös imádságra hívott mindenkit a koronavírus-járvány megszűnéséért. Urunk mennybemenete ünnepén, május 24-én a vasárnapi imádságot Mohos Gábor püspök, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) Titkárságának vezetője tartotta az angyal földi Szent Mihály-templomban.

A március 17-én indult kezdeményezéshez a kongresszus titkársága, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE), valamint Bőjte Csaba, Csókay András és Szikora Róbert, a világesemény hírnökei is csatlakoztak. A déli imádságba naponta a helyszínen maroknyian kapcsolódnak be, az élő online közvetítés segítségével több százan.

A kezdeményezés célja, hogy közösségben maradjunk, és kifejezzük együttérzésünket a koronavírus-fertőzésben szenvedőkkel hazánkban és a határainkon túl. Mindenkit arra hívunk, hogy szólítsuk meg együtt Istent, aki életünk és hitünk forrása. Aki mindig többet ad nekünk, mint amit megérdemlünk és kívánhatunk. Áraszsa ránk irgalmát, bocsássá meg nekünk, amivel lelkiismeretünk vádol; és amit szinte már kérni sem merünk, adj meg nekünk atyai jóságából.

A veszélyhelyzet megszűnéséig mindenkit hívunk, hogy a kihelyezett Oltáriszentség előtt a déli imádság után naponta fohászkodjunk

Hagyjuk, hogy Isten vonzzon bennünket

Mohos Gábor buzdítása Angyalföldről

együtt Istenhez Erdő Péter bíboros, prímás imádságával, és kérjük a Szűzanya oltalmát Ferenc pápa felajánló imája segítségével.

A közös imát naponta 11.55-től a szerkesztőség YouTube-csatornáján élőben közvetítjük az angyal földi Szent Mihály-templomból. Az imádságot Kuzmányi István diakónus, főszerkesztő vezeti.

Urunk mennybementé ünnepén Mohos Gábor az imádság előtt buzdítást mondott, melyet az alábbiakban közreadunk.

A mai napon az Egyház itt, Magyarországon Jézus mennybementelét ünnepli. Különös hangsúlyt kap ez az ünnep a reményeink szerint – és ahogyan a szakemberek fogalmaznak – éppen lecsengőben lévő járványidőszakban. Az embert nagyon sokféle dolog köti a földhöz, és ezek sokszor akadályoznak is bennünket.

Ma azt ünnepeljük, hogy Jézus, aki lejött a földre, és megosztotta ve-

lünk ezt a sorsot, a föltámadása után fölmege a mennybe. Ennek az ünnepnek az egyik fő üzenete az, hogy sok lefelé húzó erő van, de van felfelé húzó is.

Jézus feltámadt, megdicsőült testét már nem tartják fogva ezek a lefelé húzó erők. Föl tud emelkedni a mennybe, és ezzel megmutatja az utat számunkra is; azt, hogy Isten milyen jövőt szánt nekünk, mi az életünk igazi beteljesedése. Csak hát sokszor annyira lekötnek bennünket

neked, akkor olyan leszel, mint Isten: te döntöd el, mi a jó, és mi a rossz. Ám ez sosem működik, sosem működött a történelem során; mindig nagyon szomorú következményei lettek. De aztán eljött Isten, emberré lett, és azt mondta: tegyétek, amit én teszek, kövessetek engem. Én vagyok az út, és ez az út a mennybe vezet. Igaz ugyan, hogy a keresztúton és a kereszthalálon keresztül, majd a feltámadásba torkollva vezet a mennybe. Jézus erre az útra hív meg és erre az

útra vonz bennünket. Nemcsak lefelé, hanem felfelé húzó erők is vannak. Jézus azt mondja, hogy amikor majd felemelik az Emberfiát, vagyis amikor a keresztre szegezik, és ott fel-emelik, akkor mindenkit magához vonz.

Hagyjuk, hogy Isten vonzzon bennünket, ugyanis olyan vonzás ez, aminek ellen lehet állni.

Isten vonzása, a szeretetnek ez a nagyon gyengéd vonzása, ami kitartóan, újból és újból hív bennünket, akkor tud kibontakozni bennünk, ha engedünk neki. Engedjünk ennek a vonzásnak, engedjük, hogy felfelé emelje a szívünket, a lelkünket, és tekintsünk arra az örök célra, amit elénk állít: a mi végtelen életünket. A földi életünkben minden véges; odaát, az ő országának nincs vége. Annak az országnak, ahová elő-rement, ahol helyet készített számunkra, ahol ott ül az Atya jobbján.

A déli harangszó után, a kihelyezett Oltáriszentség előtt a résztvevők rövid csendben szemlélődtek. Az Egyház húsvéti antifónája után Mohos Gábor elimádkozta az Erdő Péter bíboros által írt imádságot és Ferenc pápa felajánló imáját, melyeket a járvány idejére írtak. Ezt követően a loretoi litániával köszöntötték a Szűzanyát. A déli imádság szentségi áldással zárult.

B. D.
Fotó: Ambrus Marcsi/NEK

Konok makacssággal őseim álmát álmodom

A Kárpát-medencében több mint ezer évvel ezelőtt megszületett egy csodálatos álom, melyet az itt élő emberek a magukénak éreztek. *Árpád* vezér mert vérszerződést kötni az itt élő törzsekkel, nemzettekkel, népekkel. „Gyertek, fogjunk össze, és együtt, közösen tegyük tündéreketté ezt a földet! Legyen e táj otthon, szülőföld, a boldog béke szigete nekünk, gyermekeinknek, unokáinknak! Fogjuk meg egymás kezét, bízunk egymásban, meg tudjuk csinálni, mert ez a teremő Istenünk akarata!” Ez a csodálatos álom, melyet mertek megfogalmazni és kimondani, mint abroncs a hordó dongáit, összefogta az e térségben élő embereket, s a számtalan különbözőség ellenére nagy családdá formált bennünket *Szent István* koronája alatt.

Sajnos ez az álom omlott össze, foszlott szét száz évvel ezelőtt. Akkor nagyon sokan úgy érezték, hogy külön-külön jobb lesz. Idegen érdekek szolgálai uszítottak, és mi vakon, balgán elkezdünk civakodni, ujjal mutogatni, egymásnak hátat fordítani, és így akarva-nem akarva mély sebeket ejtett testvér a testvéren.

A válás, a darabokra hullás összetört, meggyengített, de boldogabbá nem tett bennünket! E keserűséget érezve gyermekeink szomorú szívvel, vállukon a vándortarisznyával útra kelnek, sokan még hátra sem néznek; mennek szolgálni más, békésebb országokba. Idegenek vásárolják meg földjeinket, erdőinket, düledező, őseinktől ránk maradt épületeinket, s mi egymást szapulva menthetetlenül kiégünk, eladósodunk. Erdély földjén annyi gond van, hogy ha egy újabb vérszerződéssel

összefognánk, és váll a váll mellett közösen dolgoznánk, akkor is bajos lenne e sodródó térséget újból felvirágoztatni, kritikus fiataljaink számára vonzó hazává tenni szülőföldünket.

Gyermekeink itt, az otthonainkban nem ünneplik szüleik szétválását, nem harangoznak,

verset sem mondanak, csak mindenek ellenére konokon kéri az Istent, hogy merjenek már a buta felnőttek egy asztalhoz ülni, egymás szemébe nézve a közös gondjaikat megbeszélni, és jókedvűen nagyokat nevetni.

Ezt teszem én is – nem mérlegelem, hogy van rá esély, vagy nincs –, egyszerűen térdre

borulok, és imádkozom azért, hogy végre megértsük: nem mi vagyunk egymásnak ellenségei. Imádkozom a kiengesztelődésért, az őszinte párbeszédből fakadó áldott békéért, az összefogásért. Imádkozom, mert nem azért neveljük fel a gyermekeinket, hogy idegen országok napszámosaiként tengessék életüket, s üresen hátrahagyott otthonaink ajtaját csapkodja a szél, hanem azért, hogy együtt boldogok legyünk e szép földön.

Eltelt egy keserves évszázad, és én társakat keresek. Istennek hála, ez a csodálatos álom nagyon sokunkban még mindig bennünk él; izzik a parázs a hamu alatt. Gyertek, fogjunk össze, ne ünnepeljünk, és gyászolva ne is harangozzunk, hanem csendesen, bizakodva imádkozzunk! Szeretettel kérjük Istenünket, adja meg, hogy együtt láthassuk drága szülőföldünket virágba borulni, gyarapodni, a felcseperedő fiatalokat maguk számára mosolyogva otthont építeni, kacagó, életerős gyermekeket vállalva! Imádkozzunk és beszélgessünk el egymással egy jó pohár bor mellett bölcsen, előre nézve, hisz mindannyian ugyanazt szeretnénk, ugyanazokra az egyszerű dolgokra vágyunk: szeretnénk a köztünk maradó unokákkal játszani, nagyokat kirándulni, őseink imádságos dalait bizalommal, teli torokból, gyermekeinkkel együtt énekelni.

A reménytelenséget hirdető világban egy közös, jobb jövőben reménykedve.

Böjte Csaba OFM

Barátokra van szükségünk...

Jeszenszky Géza történész: jogosan nevezhetjük békediktátumnak a versailles-i szerződést

Száz évvel ezelőtt, 1920. június 4-én írták alá a trianoni békediktátumot, amely a történelmi Magyarország területét a kétharmadával csökkentette. Mintegy három és fél millió magyar az ország határain kívül rekedt. A sokak számára azóta is elfogadhatatlan döntés előzménye az volt, hogy Magyarország, amely – még a Monarchia részeként – november 3-án Padovában, majd november 13-án Belgrádban fegyverszünetet kért, elvesztette az első világháborút. Jeszenszky Géza történészt, egyetemi tanárt, volt külügyminisztert arra kértük, segítsen megérteni a múltnak e számunkra tragikus szeletét és a jelen feladatait.

Sokan nevezik Trianont békediktátumnak. Ön szerint jogos ez a kifejezés?

– Igen, jogosan nevezhetjük békediktátumnak a versailles-i békeszerződést, ugyanis 1919-ben nem békekonferenciát rendeztek Párizsban, hanem előzetes békekonferenciát. Ez is volt a hivatalos elnevezés. A győztesek összeültek, és megfogalmazták a veszteseknek átadandó békefeltételeket, a részletes határjavaslatokat is beleértve. Ez ellentétes volt szinte minden ezt megelőző békekonferenciával, amelyen két korábban harcoló fél egyeztetett egymással. Ellentétes volt például a híres 1815-ös bécsi kongresszussal is, amelyből a napóleoni háborúk után váratlanul jól került ki Franciaország, csupán minimális területi veszteségeket elszenvedve. A kérdésére visszatérve: valódi békekonferenciára tehát nem is került sor, hanem előbb meghívták a németeket, aztán a többi országot, és eléjük tették a békeokmányt, hogy tessék aláírni. Ellenjavaslatokat ugyan lehetett tenni – tettek is bőven –, de azokat szinte mind lesöpörték az asztalról. Magyarország esetében még a legészszerűbb felvetéseket is elutasították, például azt, hogy azokon a területeken, amelyeket el akartak csatolni, tartsanak népszavazást szigorú ellenör-

zés mellett. A magyar fél az eredményt előre elfogadta volna. Erről azonban hallani sem akartak, hiszen tudták, hogy Magyarország így sokkal kisebb területet veszített volna el. 3,5 millió magyar került az utódállamokhoz. Ők bizonyára másként szavaztak volna, sőt még a románok és a szlovákok jelentős része is inkább Magyarországon belül maradt volna. A német–lengyel és az osztrák–dél-szláv határ egyes részein tartottak népszavazást – német és osztrák sikerrel.

Mit rontott el akkor Magyarország?

– Nagyon sok mindent. Elrontottuk a kapcsolatunkat a magyarországi kisebbségekkel, amelyek szinte a lakosság felét tették ki. Már 1849-ben felmerült, *Teleki László* és a később emigrált *Kossuth Lajos* részéről is, hogy ki kell egyezni a nemzetiségekkel. Többen is kiváló ajánlásokat fogalmaztak meg ezzel kapcsolatban, például *Mocsáry Lajos* vagy *Jászi Oszkár*, aki 1910-ben és 1918-ban méltányos javaslatot tett a széles körű nyelvi jogokra vonatkozóan. Sajnos már a magyar országgyűlés által hozott 1868-as nemzetiségi törvényt sem tartottuk be. Nem akarom azt állítani, hogy az ezeket a hibákat nem követjük el, akkor a mai napig fennmaradt volna a történelmi Magyarország az

akkori formájában, azokkal a határokkal. De a szétválás később és sokkal méltányosabb módon történt volna meg, nem háborúval, és nem a trianoni határokkal. Persze az is igaz, hogy nem kellett volna belemennünk a háborúba. Magyarországon nagyon sok múlt. *Tisza István* hosszú ideig ellenkezett, de végül a németek meggyőzték, hogy ez az utolsó pillanat, amikor még legyőzhető az antant, így végül elküldtünk Szerbiának egy elfogadhatatlan ultimátumot. Ha ez nem így történik, 1914-ben nincs háború, és szerintem később sem lett volna ilyen jellegű szembenállással világháború.

Az évforduló kapcsán többen revízióról, a határok felülvizsgálatáról beszélnek. Sokak számára ez alaptalan felvetés. Egyáltalán van értelme erről beszélni?

– A két világháború között megvolt a jogi lehetőség és az etnikai alap a magyar határok revíziójára. Azonban tudomásul kell vennünk, hogy az elcsatolt területeken az etnikai viszonyok száz év alatt, elsősorban 1945 óta radikálisan megváltoztak. Ma már alig

több mint kétmillió a határainkon túl élő magyarok száma. Az etnikai arányok megváltoztak az elszakított területeken. Száz év alatt a városokban – mesterséges módon, betelepítéssel – a magyar többséget román, szlovák, szerb többséggé változtatták. Azokban városokban, ahol egykor hatalmas magyar többség volt (Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmárnémeti, Arad, Rozsnyó) vagy relatív magyar többség (Pozsony, Kassa), ma elenyésző, legfeljebb egyharmad a magyarok aránya. Így ha ma tartanának népszavazást, nem változna a határ.

Sokan remélték, és remélik ma is, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásunk megkönnyíti a határon túli magyarok életét. Az EU segítheti a száz évvel ezelőtti seb gyógyulását?

– Az uniós tagság az egyetlen megoldás. Bár az Európai Unió nem rendelheti el, hogy ezek az országok tisztességesebben bánjanak a magyarokkal, e folyamat mégis efelé halad. Az EU schengeni egyezménye gyakorlatilag eltörölte a határokat. Reményeink szerint Romániát is mielőbb beveszik ebbe az egyezménybe, aztán majd Szerbiát is, ha belép az EU-ba. Akkor az egykori történelmi határokon belül élő magyarok teljesen szabadon mozgathatják majd a ma még meglévő határokon át oda és vissza. Tehát a határ látványos jelei – az útlelvizsgálat, korábban a vízumkötelezettség, a vámvizsgálat, a motozás – mind megszűnnek. Ez azt is jelentené, hogy a gazdasági szálak újra megerősödhetnek, hiszen az elszakított nagyvárosok gazdasági zónája általában Magyarországon maradt. Sokszor elszakították a várost a vidéktől. Gondoljunk itt az utak-

ra, a vasútvonalakra, amelyeket a trianoni határ vágott ketté, és a II. világháború után, a kommunista korszakban csak még rosszabb lett a helyzet: szinte lehetetlen volt az átkelés a határokon, az élő gazdasági kapcsolatok fenntartása. Visszatérve a kérdés lényegéhez: az EU fizikailag eltörli a határokat. Az Európa Tanács pedig, amely alkotmányos, jogi intézmény, olyan konvenciókat fogadott el, amelyek nagymértékben előmozdítanak a magyar nyelvű kisebbség jogait, ha az aláíró államok, így a szomszédaink be is tartanak ezeket. Ha barátokat találunk, akik mellénk állnak, eljuthatunk odáig, hogy az EU is jobban odafigyeljen arra, betartják-e ezeket az emberi jogi, kisebbségjogi konvenciókat. Jó volna például, ha ez a pénzügyi támogatások feltétele lenne. Csak ez az esély arra, hogy a szörnyű trianoni tragédia által okozott seb gyógyuljon. A heg ott fog maradni, de a seb begyógyul, ha a határon túlra került magyarok jövőjét garantálják az ottani törvények; ha például használhatják a nemzeti szimbólumokat, a zászlót, a himnuszot, a nyelvüket.

A Székely Nemzeti Tanács a regionalitás erősítése érdekében aláírásokat gyűjtött egy petícióhoz, amely az Európai Unió szabályai szerint nem lett sikeres, ám a szükséges aláírások Magyarországon például összegyűltek...

– Valóban, nemrég zajlott le a nem teljes eredményt hozó aláírásgyűjtés. A Székely Nemzeti Tanács beadványa azt szerezte volna elérni, hogy az EU ne csak az országoknak adjon célzott támogatást, hanem a különböző régióknak is. Jogos az a magyar panasz, hogy a magyarok vidékekre nagyon kevés jut az uniós támo-

gatásokból, így az ott élő magyarok joggal érezhetik, hogy diszkrimináció áldozatai. Ezért is volna fontos a regionalizmus erősödése, ami nem csupán a Székelyföldről szól, hanem Európa más régióiról is.

A petícióhoz több országból, lakosságarányosan lett volna szükség megfelelő mennyiségű aláírássra, ami végül nem jött össze. Ki hibázott?

– Sajnos sokfelé nagyon későn kezdtek gyűjteni az aláírásokat. Ott van például a baráti Lengyelország. Litvániában legalább 300 ezer lengyel él. Ausztriában több tízezer a magyar származású, sőt akár a magyar állampolgárok száma, de ott sem volt kampány az aláírásokért. A magyar diplomácia is többet tehetett volna az ügy érdekében. Nagyon helyes, hogy ápoljuk a kapcsolatokat a határon túli magyarokkal, beleértve a Nyugaton élő magyarságot képviselő szervezeteket is. Nekik is megvan a felelősségük az aláírásgyűjtés sikeretelenségében. Személyes véleményem – de azt hiszem, sokan osztják –, hogy ha rosszban vagyunk Brüsszellel, az Európai Unióval és számos EU-tagállammal – például a skandinávokkal –, akkor nem várhatjuk tőlük, hogy szívvel-lélekkel odaálljanak az egyébként teljesen jogos magyar kisebbségi igények mellé. Barátokra van szükségünk, amit semmi sem indokol jobban, mint hogy fontos számunkra a határon túl élő magyarok kisebbségi jogainak teljes körű tiszteletben tartása. Ezt hét szomszédal tudjuk szemben egyedül nem tudjuk elérni. Ha viszont melénk állna a fél világ, akkor igenis elérhető volna.

Bókay László

Mit veszítettünk, és hogyan gyógyulhatnak a sebek?

Jelenits István piarista szerzetes Trianonról

(Folytatás az 1. oldalról.)

Hogyan emlékszik vissza erre?

– Amikor Csehszlovákiától visszatért a Felvidék déli területe, amelyet túlnyomó többségben magyarok laktak, emlékszem, a szüleimmel egy nyarat ott töltöttünk. Végre nagyobb hegyeket tudtunk megmászni. Leírhatatlan örömmel fogadtak minket ezeken a területeken, Kassán és Rozsnyón. Akkor nem lehetett látni, hogy ki az, akit ez a változás szomorúan érint.

Hogyan teltek az iskolás évei? Az örömteli érzések teljesen elfeledték a trianoni döntést?

– Miután Észak-Erdélyt visszatért, átkerültünk Nagyváradra; oda jártam iskolába, majd megkezdtem a gimnáziumot. Ott már találkoztam olyan román gyerekekkel is, akik azon búslakodtak, hogy a határváltozással a Regátba (a Kárpátokon túli román területek) kell költözniük, tisztviselő szüleiknek ott kellett munkát keresniük. Akkor szí-

„
Fontos, hogy nem bűnöst, hanem magyarázatot kell keresniünk. Mert a magyarázat mindig tanulság. Csak ennek megvan az a nehézsége, hogy figyelmesnek kell lenniünk.

ven ütött, hogy van, akit az én örömöm veszteségként érint. Hogy amikor az én gyerekkori álmaim megvalósulnak, valaki másé elvesznek.

Amikor a váradi premontreieknél tanult, mit tapasztalt?

– Emlékezetes számomra, hogy a gimnáziumban, az akkori Magyarországon, a visszatért területeken tanultunk román nyelvet. Természetes volt, hogy azokon a területeken, ahol kisebbségek élnek, tanuljuk meg a nyelvüket. Büszke voltam erre. Érdekes volt, hogy a Székelyföldről jöttek a városba kispapjelöltek, akik haragudtak emiatt. Nem azért böjtölték ki a két évtizedes elszakítottságot, hogy most románul kelljen tanulniuk – felháborodva mondták, hogy abba kellene ezt hagyni. Mondtam is nekik: mi abban lehetünk különbek, hogy megtanuljuk a nyelvüket, megismerjük a kultúrájukat. És nem azért, hogy aztán kicsúfoljuk, hanem hogy megszeressük őket.

Költőink hogyan látták ezt a korszakot?

– Illyés Gyula visszaemlékezéseit olvasva érdekes meg-

figyelni, hogy parasztyereként kikerült Párizsba, és vallja, hogy a városi, polgári magas kultúra ott körülvette, míg itthon ezt nem tapasztalta. Budapesten sosem érezte otthon magát, míg a francia fővárosban igen. Aztán amikor megismerkedett Tamási Áronnal, a területek visszatérése után nagyon megszerette és csodálta például Kolozsvárt, a város kisugárzását. De ír arról is, hogy egyszer, amikor tömegközlekedésen utazott, és valaki megszólalt románul, a többiek megszólalták, hogy ez itt immáron Magyarország, és magyarul kell beszélni. Ők keltek a védelmére, hogy nyugodtan beszéljen az anyanyelvén. És a visszaemlékezésében is figyelmeztetett, hogy nem kell bosszút állni azért, amit korábban átélünk.

Ezt a kettős érzést tapasztaltam: egyfelől a sok várakozás beteljesülését, másfelől annak nyugtalanító felismerését, hogy a mi örömünknek az ára mások fájdalma.

Mi az oka ennek?

– Ez a kettőség véleményem szerint a török időkre, arra a bizonyos százötven évre nyúlik vissza, amikor szét-töredezett, részekre oszlott a nemzetünk. A magyar kultúra Erdélyben, egy többnyelvű vidéken élt tovább, míg Felvidéken, a Magyar Királyság megmaradt területén kisebbségben volt, ráadásul Habsburg-elnyomás alatt, az ország középső részén pedig török uralom alatt. Egyfelől mindannyiunkban ott él ez a nemzeti múlt, azaz az összetartozásra való törekvés, a magyar nemzeti kultúra megélésének vágya aminek a nyugodt, békés kibontakozása nem adott meg. Másfelől vagy mi nyomtunk el valakit, vagy bennünket nyomott el valaki. És ezekben a nehéz helyzetekben úgy törekedtünk a szabadságunkra, hogy a mások szabadságával nem törődünk.

Ez kísérte el nemzetünket a XX. századba?

– Igen. További tragédiánk, és ez különösen szomorú, hogy a trianoni döntés után az igazságszolgáltatást egy olyan nagyhatalomtól vártuk – Hitlernek udvaroltunk –, amely méltatlannak bizonyult arra, hogy jövőt mutasson az emberiségnek. Ugyanakkor elszalasztottunk egy esélyt is: a visszatért területeken nem a közös együttélés, egymás jobb megismerése volt a cél, ezért nem jutottunk közelebb egymáshoz. És ez a szemlélet később, a szovjet érdekszférába kerülés után sem változott a nemzeteink között, hiszen azt néztük, mikor tehetünk keresztbe egymásnak, mikor lelhethetjük fel egymást a „köz-pontban”. Mindezek együtte-

„
További tragédiánk, és ez különösen szomorú, hogy a trianoni döntés után az igazságszolgáltatást egy olyan nagyhatalomtól vártuk – Hitlernek udvaroltunk –, amely méltatlannak bizonyult arra, hogy jövőt mutasson az emberiségnek.

sen rányomják a bélyegüket a jelenünkre. Az őszinte párbeszéd hiánya oda vezetett, hogy a kommunizmus évei alatt és annak végeztével nem merülhetett fel a békeszerződés felülvizsgálata.

Hogyan hat ez napjainkban? Milyen következményei vannak az önzésünknek?

– Az, hogy nem beszélünk egymással, hogy valaki mindig legyőzni akarja a másikat, hogy nem keressük a párbe-

szédet, és nem ismerjük meg egymást, oda vezet, hogy nem gyógyulnak a történelmi sebei. Ma már fel sem merül, hogy a határ mentén élő magyar gyerek szlovákul tanuljon, vagy fordítva. Egyik fél sem törekszik arra, hogy megtanulja a másik nyelvét, megismerje a kultúráját. Komoly a veszélye és a realitása annak, hogy a kisebbségben élő magyarság (például Felvidéken és Délvidéken) a teljes asszimiláció szélére sodródik emiatt. Hiszen ha nem beszélünk egymással, akkor a gyengébb mindig az erősebbhez csapódik, a kisebbség a többséghez, akár a nemzeti identitásának részleges vagy teljes feladása árán is, és ez egzisztenciálisan érthető is. Ez gyorsítja a kisebbségben élő magyarok asszimilációját.

Mit veszítettünk Trianonnal?

– Sok szempontból aránytalanság ért bennünket. Az igazságtalan döntés egyik jele volt, hogy az Amerikai Egyesült Államok kivonult a béketárgyalásról. Hiszen értelmetlenül kerültek át Romániához olyan magyarlakta területek, ahol többen élt a magyarság, gondoljunk például a Nagyszalonta–Nagyvárad–Szatmárnémeti tengelyre. Gazdasági értelemben elveszítettük például a közúti és vasúti gerincvonalakat, amik összekötötték az északi és a déli országrészeket. Ezeket is elcsatolták. Rengeteg természeti szépségtől is meg kellett válnunk, és hosszan sorolhatnánk még a veszteségeket. Egyik napról a másikra szinte a semmiből kellett egyetemet létrehozni Szegeden... A múltunkat is elvesztettük, régészeti értelemben mindenképpen. De a legfájdalmasabb, hogy elszakítottunk azoktól a magyaroktól, akik szerves és alkotó részei a kultúránknak. Az univerzális magyar kultúra leszűkült. Szegényebbek, kiszolgáltatottabbak lettünk lelki értelemben is. Ezért sem lehet elítélni azt a mérhetetlen vá-

gyat, ami ott élt az adott korban, és vissza akarta állítani, ami régen volt. Ezt látnunk kell ahhoz, hogy ki tudjunk mászni a belső sértettségünkéből, és őszinte párbeszédet tudjunk folytatni a másik féllel.

Mi lehet a kiút ebből a helyzetből?

– Fontos, hogy nem bűnöst, hanem magyarázatot kell keresniünk. Mert a magyarázat mindig tanulság. Csak ennek megvan az a nehézsége, hogy figyelmesnek kell lenniünk. Az egyik tanulság, hogy nem szabad mindenáron a másik hátrányára lenni. A másik tanulság, hogy jó volna, ha mi, a Kárpát-medencében élő nemzetek szót tudnánk érteni egymással. Hogy ne féljünk a másiktól és egymástól. Hogy végeredményben ne legyőzni akarjuk a másikat, és visszaszerezni, amit elvesztettünk, amit elvettek tőlünk, hanem visszatérni az együttélés ősi emlékeihez.

Ady azt írja: Dunának Oltnak egy a hangja. Akkor ez nem illúzió?

– Nagyon mély igazság ez, nem illúzió. Ha a Kárpát-medencében élő nemzetek közös fájdalma, tapasztalata nem tud modern módon megfogalmazódni, nem propaganda-ként, hanem felismerésként felragyogni, és ha nincs egy kulturált és bizakodó közeg, akkor elvesztünk.

Milyen lépéseket kell megtenniünk azért, hogy gyógyuljanak Trianon sebei?

– Az első, hogy ismerjük meg jól a saját kultúránkat, történelmünket. Nézzünk a sebeinkre, de ne a fájdalomunkra emlékezzünk. Enélkül nem szabad továbblépniünk. A második, hogy ismerjük meg egymást, a másik kultúráját, és növekedjen közöttünk a bizalom. Fontos, hogy ez ne csak az írástudók szintjén, hanem a sokszor felszínes közvélekedés szintjén is megvalósuljon. Így gyógyulhatnak a múlt sebei, és túlhaladhatunk a sablonos gesztusokon. Az érzékenyítést az iskolákban kell kezdeni. Biztató jel például, hogy az egyik volt tanítványomat, aki a kolozsvári román operaház egyik ünnepelt rendezője, már a Regátba is többször hívták. Figyelni kellene arra, hogy a tankönyveink ne a sértődöttség, a fájda-

lom vagy a gyűlöletet magvait ültessék el a fiataljainkban, hanem magyarázatot kell keresniünk. Mert a magyarázat mindig tanulság. Csak ennek megvan az a nehézsége, hogy figyelmesnek kell lenniünk. Az egyik tanulság, hogy nem szabad mindenáron a másik hátrányára lenni. A másik tanulság, hogy jó volna, ha mi, a Kárpát-medencében élő nemzetek szót tudnánk érteni egymással. Hogy ne féljünk a másiktól és egymástól. Hogy végeredményben ne legyőzni akarjuk a másikat, és visszaszerezni, amit elvesztettünk, amit elvettek tőlünk, hanem visszatérni az együttélés ősi emlékeihez.

Kuzmányi István
Fotó: Merényi Zita

Egyházi zenei rovatunkat *Mértékadó* című kulturális mellékletünkben olvashatják.

A Szent Imre-kápolna Szeretetláng-imacsportja minden programját megtartja. Változatlan időpontokban, csak együttlétünk helye változik: otthonainkban imádkozunk. Az imaanyagot, aki velünk tart, megkapja. A résztvevők áldást kapnak a megadott időpontban az Oltáriszentséggel. Honlapunkon keresztül elérhetőek vagyunk (*www.szeretelang.info.hu*). Programok: június 4. (csütörtök), 18 óra: szentségimádás, Szereteláng-imaóra, június 5. (péntek), 17.30: Az öröm útját járjuk, június 18. (csütörtök), 18 óra: szentségimádás hazánkért.

Forsthofter Máté bencés atya halálának 30. évfordulója alkalmából szentmisét mondanak a pesti ferences templomban június 8-án, hétfőn, este fél 7-kor.

LELKIGYAKORLAT

Szent Gellért Lelkigyakorlatos Ház: június 18-án 18 órától 21-én 13 óráig *Gál Péter* atya lelkiGYakorlata: A szabadulásról. Június 28-án 18 órától július 1-jén 13 óráig: *Barsi Balázs* atya lelkiGYakorlata. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

HALÁLOZÁS:

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy *Fáy Hildegárd Juliánna* életének 98. évében 2020. május 12-én megtért Teremtőjéhez. Búcsúztatása 2020. június 12-én, 14 órakor a tabáni Alexandriai Szent Katalin-plébaniatemplomban lesz.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye, a piarista rend, valamint a rokonok a föltámadás hitében tudatják, hogy *Seidl Ambrus* atya életének 65., papságának 38. évében, 2020. március 27-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése Budapesten, 2020. április 14-én, a felső-krisztinavárosi templom urnatemetőjében volt.

KÖSZÖNJÜK, HOGY
ADOMÁNYAIKKAL
TÁMOGATJÁK
A MUNKÁNkat!

Melegh Béla Károly
Major József

(Közleményünkben az elmúlt héten,
lapzártánkig beérkezett adományok
beküldőinek neve olvasható.)

MAGYAR KURÍR

KATOLIKUS HÍRPORTÁL

ANTIkvITÁS

EGYKORI PIARISTA diák antikvitása festményt, régiséget vásárol. Üzlet: Bp. VII. Dózsa Gy. u. 44. Tel. 06/1-321-7000, 06/20-980-7570. *www.visnyei.hu*

ÁLLÁS

A Zsámbéki Premontrei Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola matematika–angol vagy matematika–bármely, illetve angol–bármely szakos oktatót keres 2020. szeptemberétől határozatlan időre, teljes munkaidőben vagy félállásban, technikai, szakgimnáziumi, szakképzési és gimnáziumi osztályaiba. A szükséges dokumentumokat (szakmai önéletrajz, végzettséget igazoló iratok) az *igazgato.premontrei@gmail.com*, vagy a *zspsz@zspsz.sulinet.hu* címre kérjük. További információ: 06/23-342-337; 06/30-154-4075; 06/20-925-4524. Tájékozódni a *www.zspsz.sulinet.hu/* címen vagy az iskola Facebook-oldalán lehet. Előnyök: alacsony létszámú osztályok, családias légkör, szakképzéshez kapcsolódó munkabér lehetősége. Az állás betölthetőségének végső határideje: 2020. 08. 31.

EGYÉB

A budapest-pünkösdfürdői Boldog Özséb plébánia felajánlja harmóniumát (székkel együtt) ingyenes elvitelre. Cím: 1039 Budapest, Lékai biboros tér 8. T.: 06/1-240-1394

GONDOZÁS

IDŐS EMBER GONDOZÁSÁT, háztartásának vezetését vállalom együttlakással, Budapesten. T.: 06/20-224-9590

INGATLAN

BELBUDAI, 80 négyzetméteres, alacsony rezsijú polgári lakás kiadó. T.: 06/30-429-9651

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI. kerület, Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtökön 10–19 óra között.

SZOLGÁLTATÁS

SÖVÉNYVÁGÁST, bozótírtást vállalom Budapesten és környékén. T.: 06/70-626-8285

KÖMUNKÁKAT, valamint új sírkövek faragását, meglévő síremlékek átalakítását és felújítását vállalom! T.: 06/20-361-8318. *Albert Farkas.*

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

Helyreigazítás. Az Új Ember május 24. számában, az *Előrelépés Bálint Sándor boldog-gá avatási ügyében* című cikkben szereplő fotót Lantos Miklós készítette. A tévedésért elnézést kérünk.

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT, valamint ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartási ideje
Hétfő – péntek: 10 – 16.30 óráig. Telefon: 1/203–8912

Plébániairoda nyitvatartási ideje
Hétfőtől péntekig: 10 – 11.30 és 13.00 – 16.30. Tel./fax: 1/203–8915

Templomunk miserendje
Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00
Hétköznap: 7.00 és 17.00. Szombaton 7.00, 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.
Internet: <http://szentgellert.plebania.hu>
E-mail: szentgel@hu.internet.net

**FIZESSEN ELŐ,
ÉS HÁZHOZ MEGY!**

EGYPÉLDÁNYOS ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:

ÚJ EMBER hetilap
éves előfizetés: **16 200** forint (52 lapszám)
féléves előfizetés: **8100** forint (26 lapszám)
negyedéves előfizetés: **4050** forint (13 lapszám)
havi előfizetés: 1350 forint

ADOREMUS havi liturgikus kiadvány
éves előfizetés: **10 440** forint (12 szám)
féléves előfizetés: **5220** forint (6 szám)
negyedéves előfizetés: **2600** forint (3 szám)

ÚJ EMBER hetilap és **ADOREMUS** együtt
éves előfizetés: **21 400** forint
féléves előfizetés: **11 300** forint

ELÉRHETŐSÉGEINK:
e-mail: terjesztes@ujember.hu;
munkaidőben várjuk hívásaikat:
(06-1) 235-0484, (06-1) 633-3132, (06-1) 633-3790

**MARADJUNK
KÖZÖSSÉGBEN!**

Az elmúlt napokban, hetekben, hónapokban jóleső volt a sok telefon, e-mail, Facebook-bejegyzés, amelyekben olvasóink azt kérdezték, hogyan tudnak segíteni, adományozni. A válaszuk: a legnagyobb segítség, ha előfizetnek kiadványainkra, vagy kérik, keresik és megvásárolják őket a templomokban, újságáruknál.

Ami ezen felül van, több mint ajándék, figyelmesség az Önök részéről: ha tehetik, és szívesen támogatják a magyar katolikus sajtót, köszönettel vesszük. Minden forint számít, bármilyen összegű támogatást hálasan köszönünk és várunk a

Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 bankszámlaszámán (a Közlemény rovatban, kérjük, tüntesse fel: Adomány).

Elismerésünk és köszönetünk jeléül támogatóink nevét megjelentetjük az *Új Ember* oldalain.

Segítsen Ön is, hogy továbbra is teljesíthessük célunkat, és munkánkkal szolgálhassuk az Egyházat: a lelkipásztorokat, a híveket, a felebaráti cselekedeteket végzők munkáját, a katolikus nevelést, az Egyház tanítását, és természetesen a közösségeket. Maradjunk közösségben!

A Kr. e. VIII. századot az ókori Közel-Kelet történetével foglalkozók asszír évszázadnak is szokták nevezni. Asszír-ia ugyanis ebben az időszakban kezdett megerősödni, fel-emelkedni, és Egyiptom kivételével a térség valamennyi államát a hatalma alá hajtani, hogy a következő száz év alatt majd elérje kiterjedésének csúcspontját, és ugyanilyen gyorsan, sőt, még gyorsabban össze-szertörjön egy újabb hatalom, Babilon nyomása alatt. A vilámgyors asszír terjeszkedés körülbelül Kr. e. 740 és 722 között érte el a két zsidó királyság közül az északi, nagyobb és erősebb Izraelt, amelynek ekkor Szamária volt a fővárosa. Húsz év sem telt bele, és Asszír-ia előbb érdekeltté vált területévé, azután va-zallus királyságává, végül önállósággá megszűntetve, la-kosságát elhurcolva bekebe-lezte a néhány évtizede még prosperáló országot.

Vajon milyen nyomot hagyott a Bibliában ez a nemzeti tragédia? Hogyan értelmezte Izrael vallási hagyománya Szamária elcsúszását, az északi királyság megszűnését, és hogyan hatott ez az Ószövetségre?

Az első benyomásunk az, hogy a 722-es katasztrófa ki-sebb nyomot hagyott a Szent-írás lapjain, mint amit a korá-beli súly, az emberek életére gyakorolt hatása miatt megér-demelt volna. A fenyegető veszélyről és a próféták intéseiről Ámosz és Ózeás könyvé-ben, a tényekről a Királyok könyvében olvashatunk. De a történelmet a győztesek írják. Ebben az esetben nem az asz-szír birodalmi krónikákra gondolok, hanem a nagy bibliai elbeszélések megalkotóira. A győztes itt a „túlélő”, a to-vábbra is élő nemzetrésze: Júda, amely mostantól egyedüli hordozója és értelmezője mindazon hagyományoknak, amelyek Izrael születésétől fogva gyűltek és értelmezésre vártak. Júda pedig abban a helyzetben írta meg a nép törté-

ténetét, amelyet saját megrázó-kódoltatása, nemzeti katasztró-fája váltott ki: a babiloni fog-ság – egy másik, valamivel enyhébb, de ugyanolyan fájdalmas megpróbáltatás. A VI. század elején már a déli, ki-sebb zsidó királyság semmi-sül meg; a bálványimádó Szamária után a szent város, Jeru-zsálem is elesik, a templomot megszenteltéltetik és lerombolják.

A bibliai történetírás szá-mára ezzel minden adott volt ahhoz, hogy az események tényszerűségén túl a történelem feletti, hitbéli jelentősége kapjon nagyobb szerepet. A bibliai elbeszélések világát olyan városhoz szokták hasonlítani, amelyet két földren-gés után építettek újjá. A régi épületek egy része teljesen megsemmisült, helyükbe újat kell építeni. Más részük félig még áll, ezért kiegészíthető. És ott vannak a legkevésbé sé-rült, éppen csak megerősítendő, frissítésre váró házak vagy intézmények is. A két földren-gés az említett két nemzeti tragédia. A házak ebben az esetben irodalmi egységeket, ősi himnuszokat, imádságo-kat és elbeszéléseket jelentene-k. Az újjáépítés az a bonyo-lult, de nagyon alapvető fel-adat, amellyel az ősi hagyomán-yokat a megváltozott helyzetben, új világban élő közösség számára érthetővé és használhatóvá teszik.

Ezeket a hagyományokat ma alapos megfigyeléssel egyik vagy másik földrajzi ter-ülethez lehet sorolni. Egyes bibliaértelmezők úgy gondol-ják, hogy az Egyiptomból való kivonulás emléke eredetileg inkább az északon élő népcso-portban volt eleven. Északra teszi a hagyomány Efraim és Manassze törzsét, az Egyip-

tomba szakadt József leszármazottait is. Talán éppen az északi királyság megsemmisülése, az északiak délre menekülése adott alkalmat arra, hogy ezek az emlékek a közös zsidó hagyomány meghatározó részévé váljanak. A tizen-

szert az Istenhez hűség ember és közösség, vagyis a választott nép áldást kap, ha azonban bálványimádásba süllyed, és nem tartja meg a törvényt, átok és megsemmisülés jut neki – északról menekült csoportoknak tulajdonít-

helyett a pátériáknak tett ígérek, a Jeruzsálemet örökre kiválasztó és kegyelmesen látogató hűség kerül előtérbe a Tóra újabb rétegeiben, vala-mint Izajás könyvének közép-résében, a fogság végén működő Második Izajás ígéhirdetésében.

Gerhard von Rad úgy tekintett Izrael vallástörténetére, mint a zsidó népet és a neki adott isteni ígéretet erő kihívásokra adott válaszok sorozatára. A bajok, nehézségek, határhelyzetek közepette kellett Izraelnek megújítania Istennek adott válaszá-t, és esetenként kiegészítenie vagy új hang-súlyokkal újra elmondania Istenről alkotott elképzelését. A kiválasztás, a megsemmisítő ítélet, az irgalmas gyengédség hite egymást követő tapasztalatokban születik meg és ötvöződik egyé, méghozzá úgy, hogy Is-

ten titka a múltban éppúgy ragyogjon, mint a remélhető jövőben. Az átok képei meghaladott módon az apokaliptikában térnek vissza, a teremtes rendjével és a környező világgal való párbeszéd viszont a bölcsességi gondolkodást erősíti. A megpróbáltatások jó esetben felébresztik az embert, a valóságérzékét erősítik. A valósághoz vezető út lesz a bűnbánat éppúgy, mint az idegenek iránti helyes tisztelet. A bibliai szerzők nemzeti katasztrófák után nemcsak azt írják, hogy az idegeneket Isten használja fel büntetőeszkö-zül, hanem azt is, hogy az egyiptomiak is csak emberek (vö. Iz 31,3), sőt a pogányok közül is lesznek majd olyanok, akik Izrael Istenéhez fohászkoznak (vö. Iz 66,18-21).

ten titka a múltban éppúgy ragyogjon, mint a remélhető jövőben. Az átok képei meghaladott módon az apokaliptikában térnek vissza, a teremtes rendjével és a környező világgal való párbeszéd viszont a bölcsességi gondolkodást erősíti. A megpróbáltatások jó esetben felébresztik az embert, a valóságérzékét erősítik. A valósághoz vezető út lesz a bűnbánat éppúgy, mint az idegenek iránti helyes tisztelet. A bibliai szerzők nemzeti katasztrófák után nemcsak azt írják, hogy az idegeneket Isten használja fel büntetőeszkö-zül, hanem azt is, hogy az egyiptomiak is csak emberek (vö. Iz 31,3), sőt a pogányok közül is lesznek majd olyanok, akik Izrael Istenéhez fohászkoznak (vö. Iz 66,18-21).

A nehézségek és a történelmi megpróbáltatások közepette az ígéretek, a reménység is sajátos értelemben megmutatja, mennyire valóságos. Az ígéret egyszer valóra válik, de addig is valóságos, amennyiben erőt, reménységet ad, mozdít, motivál. A tizenkét törzs egységének emléke ígéret: az Úr majd újra összegyűjti népét, újra megadja a valaha volt egységet. Ez már teljesen új remény; olyan egység reménye, amely történeti értelemben még soha nem is létezett. Ez az egység mást jelent a világ négy sarkára, csupa idegen közé szétosztó népnek, mint amit annak idején, szűkös határai között identitásáért küzdve megéltett belőle. A lerombolt fővárosok helyébe a „mennyből alászálló Jeruzsálem” sem földi gazdagság és béke jelképe, hanem olyan város, amelyben minden ember megtapasztalhatja a békét és a biztonságot, s amely később, főleg az Újszövetség fényében, Jézus ígéhirdetésében megér minden nemes erőfeszítést, és mégis isteni ajándék marad.

A Biblia könyve lezárattott, de történetei ma is hatnak, sőt folytatódhatnak. Egyfelől bizonyára természetes, hogy azt vesszük észre bennük, ami saját tapasztalatunkra, megértett és félig-meddig már feldolgozott múltunkra is érvényes, vagy arra hasonlít. Másfelől az is észszerű, ha kíváncsian fürkesszük, és valami újat akarunk tanulni belőle. Ha megengedjük, hogy figyelmeztessen valamire, ami már itt van, de még nem vettük észre mint Isten jelenlétének, cselekvésének mai formáját, újdonságát.

A történelmet azok írják, akik élni akarnak. A történelmet, a nagyot és véglegeset, mindannyiunk közös történelmét Isten írja és ismeri. Neki mindannyiunk útja számít.

Martos Levente Balázs
Fotó: Merényi Zita

Egy kongresszus története

82 évvel ezelőtt, május 29-én ért véget a 34. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Budapesten, egy nappal később pedig elkezdődött Szent István király éve.

nak a Hősök terére vinni és onnan elhozni.

A belgák az Eucharisztikus Kongresszus ifjúsági szentál-dozásának napjára 150 ezer belga gyermek áldoztatását szervezték meg, Etiópiából pedig jelezték, hogy küldött-ség érkezik az ünnepségre.

A várva várt nap

Május 25-én elkezdődött a várva várt ünnep: Budapest-szerte egyszerre szólaltak meg a harangok. A papság menete is harangszóra indult a Vajda-hunyad várától a Hősök téré-re a világkongresszus megnyitóján. A fehér karinges kis-

papok imára kulcsolt kézzel, négyes sorokba rendeződve nyitották meg az ünnepklé-rus felvonulását. A szerzetes-rendek, a világi papság, a ka-nonokok, az apátok és a pré-postok után 190 püspök és 37 érsek ment a nyitóünnepség helyszínére. A kardinálisok élén a házigazda Serédi Jusztí-nián hercegprímás haladt, mö-götte a többi bíboros.

A hívek térdelve fogadták az egyházfő küldöttét, Eugenio Pacelli bíborost és az általa közvetített pápai áldást. A kezdőmise után számtalan program várta a híveket. 26-án a gyermekek szentmiséjén vehettek részt, ahol közel

százötvenezeren elsőál-doztak. Kivilágított gő-zösön, öt hajó kíséretében vitték az Oltári-szentséget a Duna bu-dapesti szakaszán. Gyű-lések, konferenciák és ülések sokasága várta az érdeklődőket az öt nap folyamán. „A XIX. szá-zad az Eucharisztia-nak egy újszerű diadalme-netét indította el: az eucharisztikus kongresszu-sokat, a missziós utak ellenképét. Eddig Krisztus kereste fel a világ né-peit, most a nemzetek visszaad-ják a látogatást” – hangzott el az egyik gyűlésen. A pápai legátus tagjai meglátogatták a Nemzetközi Karitás kiállítását, szombat este pedig az Opera-házban vehettek részt Liszt Ferenc Krisztus című oratóriumá-nak díszelőadásán.

Búcsú, mégsem búcsú

A befejező napon, május 29-én hatalmas meglepetés-ből lehetett részük a jelenlé-vőknek: az agrárfőnök huzsonötözezer fiúval képviseltette magát: különvonatokon és ké-rekprárral érkeztek a főváros-

ba, és hatalmas, búzakalászos kereszttel vettek részt a körmeneten, valamint a záró szent-menen. A délelőtti szertartáson mintegy ötszáz ezer ember imádkozott együtt. „Tanúim lesztetek! Ezekkel a szavakkal búcsúzott az Üdvözítő tanítvá-nyaitól, és ezekkel a szavakkal búcsúzik tőlünk is” – mondta beszédében Pacelli bíboros.

Habár ezen a napon a kongresszus befejeződött, másnap, május 30-án elkezdődött a Szent István-év: kilencszáz évvel a világkongresszus előtt halt meg államalapítónk. Ebből az alkalomból országjáró körútra indult a Szent János.

Az 1938-as események emléket őrzik a képeslapok, a kongresszus himnusza, az emlékérmék és különös történe-tek is: például az, amely arról a szentségtartóról szól, amit Pacelli bíboros (a későbbi XII. Piusz pápa) vitt végig a záró körmeneten, és amit később, a diktatúra idején rejtvejtetni kellett. Egy Váci utcai templom sekrestyéjének titkos szekrénye adott neki otthont. Az atya, aki elrejtette az illetéktelenek szemé elől, csak a halálos árulta el a pontos helyét.

Kaszab Luca
Fotók: Fortepan.hu

Casciai Szent Rita (1381–1447) a lehetetlennek lát-szó kívánságok beteljesítője, „Umbria gyöngye”, az egyháztörténet egyik legismertebb, legkedveltebb szentje. Emlékünne-pén, május 22-én búcsút tartottak a róla elneve-zett budapest-józsefvá-rosi templomban. Korán reggel Gájer László, a Pázmány Péter Katoli-kus Egyetem tanszékve-zető tanára mutatott be szentmisét.

Az evangélium Lukács köny-vének a hegyi beszédéről szóló része volt, amelyben Jézus az ellenség szeretetéről beszél (Lk 6,27–38). Gájer László föl-tette a kérdést: Ki a szent, kire hasz-nálhatjuk joggal ezt a jelzőt? Majd Péter apostol első levélé-ből idézett: „meghívott benne-tek, legyetek ti is szentek bármilyen körülmények kö-zött” (1Pt 1,15). A szent kifeje-zés Istenre vonatkozik, igazán, hitelesen csak vele kapcsolat-ban használhatjuk. Ő az egyet-len szent, a tökéletes, akiben a szeretet maradéktalanul meg-valósul.

Ha bármire azt mondjuk ezen a világon, hogy szent, az állítás csak annyiban érvé-nyes, amennyiben az a vala-mi, amire vonatkozik, Isten-ből fakad. Az apostolok csele-kedeteiben Péter a következő-ket mondja: „Mert valóban egybegyűltek ebben a város-ban a te szent Fiad, Jézus el-len, akit fölkentél” (ApCsel 4,27). Isten szentségének töké-letes jele Jézusban mutatko-zott meg ezen a földön, mert Jézus Isten. Nem véletlen, hogy tanítványai az ősegyház-ban szentnek szokták nevezni magukat – emlékeztetett a szó-nok. – Nem volt ez túlzás: ők alkották azt a közösséget, amely Istenhez tartozik, amely-nek forrása Istenből származik. Ezért nevezzük szentnek az Egyházat; azokat, akik meg-keresztelkednek, akik Isten-hez tartoznak. Szentek attól leszünk, hogy Isten megmu-tatta nekünk önmagát. Ezért ha ma Ritához imádkozunk, ha meg akarjuk érteni őt, ak-kor az evangélium felől kell megközelítenünk az alakját. Isten evangéliumi elmélkedé-sre hív bennünket, ha Ritára te-kintünk, hiszen elsősorban nem is róla, hanem Istenről szeretnénk elmélkedni. Isten üdvözít bennünket, és üdvö-zítő tette olykor különös gaz-dagsággal mutatkozik meg

egyes emberek életében. A cé-lunk az, hogy a mi életünk-ben is ugyanilyen erővel mu-takozzon meg Isten szentsé-ge, cselekvése. Amikor a zen-tek életéről olvasunk, valójá-ban nem rájuk tekintünk: ők továbbvezetik a tekintetünket Istenre, ezért szentek. Ha Ri-táról elmélkedünk, evangéliu-mi lelkiülettel kell rátekinte-nünk, így érthetjük meg őt igazán. Hogyan mutatkozott meg Jézus tanítása az ő életé-ben?

A bibliai etikának talán csúcspontja a hegyi beszéd-nek ez a része, amely arról szól, hogy „szeresd ellensége-det, bocsáss meg annak, aki gyűlöl téged, aki százlépés-nyire kényszerít téged, azzal menj kétszáz lépésnyit, és ha valaki elveszi az egyik ruhá-dat, annak add oda neki a má-sikat is”. Határtalan önzetlen-ségről szól ez, amelynek ere-dete, forrása Jézus Krisztus, az ő keresztye. Ha ez a határtal-an önzetlenség megmutatko-zik az emberek életében, az csak az evangélium erejéből lehetséges.

Amikor Szent Ritával kap-csolatban arról olvasunk, hogy megbocsát a férje gyilkosainak, akik tönkreteszik az életét és a házasságát, akkor lényegében erről olvashatunk: Szeresd el-lenségedet, bocsáss meg azok-nak, akik gyűlölnek téged. Mindig, újra és újra bocsáss meg. Honnan fakad ez a meg-bocsátás? A keresztye erejéből. Sokat elméltünk az elmúlt

hetekben arról, hogy mi a ke-reszt. Isten végtelen szereteté-nek jele, hiszen mindent oda-

adott értünk, az üdvösségün-kért. És egyszersmind az isteni szeretet eszköze is a keresztye,

mert általa megszabadulunk a bűntől.

Ha valakinek az életében megmutatkoznak a hegyi be-szédben foglaltak, az a keresztye erejéből lehetséges. Amikor Ritára és a keresztye tekin-tünk, akkor az ellenségszere-tet, a mindig megújuló meg-bocsátás ereje tárul fel előt-tünk. Ha valóban Jézus tanít-ványai akarunk lenni, akkor végül mindent el kell enged-nünk. Rita életében nagyon mélyen megmutatkozott a mindenről való lemondás. Férjét meggyilkolták, így meg-özvegyült, mégis elmélyült a megbocsátásban. Elveszítette a gyermekeit, mégis elmélyült a megbékélésben. Olyannyira, hogy nem haragudott az em-berekre és Istenre, hanem a kolostori magányban az Úr-nak szentelte az életét. A vesz-teség, ami érte, nem a lélek há-borgására sarkallta; nem arra, hogy lázadozzon Isten ellen, hanem arra, hogy Isten útján továbbmenve elengedje a ha-ragját, megbocsásson ellensé-geinek, és megszabaduljon föld-i ragaszkodásaitól.

László atya hangsúlyozta: amikor egy szent megkapja Jézus sebeit, az annak jele, hogy valahol a szíve mélyén egyesült az Úr szenvedésével. A stigma a szív legbelső aka-ratának külső jele.

Rita homlokán megjelent Jézus töviskoronájának sebe, amelyet a szent tizenöt éven

át viselt. Ez újra és újra emlé-keztette Krisztus szenvedésé-re. A seb csupán halvány jele volt annak, amit Rita a szíve mélyén megélt a szenvedő Krisztussal kapcsolatban. Az imádkozó, szemlélődő ember egészen közel kerülhet Isten-hez. Valami magával ragadja, és megérti: többé már nem fordulhat vissza. Ha az evan-gélium megérintette a szívét, akkor minden fölöslegesnek és értéktelennek látszik ehhez képest. Akkor már nem élhet középszerűen, más erkölcsök alapján, csak ezek jegyében: szeresd ellenségedet, bocsáss meg annak, aki gyűlöl téged, aki pedig kér tőled, annak két-szer annyit adj. Ez a mérhetet-len szeretet útja. Nem arány-talan és nem igazságtalan, ha-nem igazságos, mert Isten sze-retete az egyedül igazságos és végtelen.

Ha az imában valaki kö-zel jut ehhez, akkor kezdi megélni és megérteni, mit je-lent, amit Jézus mond az evangéliumban, és ez elra-gadja a szívét. Amikor Rita megkapta Jézus sebeit, az va-lójában a szíve mélyén ját-szódó belső folyamat látható jele volt. Rita ragaszkodott Krisztus keresztyéhez. Azért lett a lehetetlen ügyek szent-je, mert az élete tele volt olyan döntésekkel, amelyek abszurdnak tűnhetnek az átl-agember számára. Hogyan lehet remélni a reménytelen-ségben, amikor a földi életet összedől? Miként lehet meg-bocsátani a harag ellenére, amikor minden kapaszkodót elveszítettél? Hogyan lehet kolostorba vonulni akkor, amikor a történetek után az ember haragot érezhetne Isten iránt? Hogyan lehet olyan mélyen átélni Jézus keresztyét, hogy az fizikai nyomot hagyjon az ember életében? Mind-mind lehe-tetlen helyzetek ezek, ame-lyekben mi magunk kompromisszumos döntéseket hoztunk volna: olyanokat, amelyekben van is szeretet, meg nincs is. Rita ellenben mindig a radikális megol-dást választotta. Ezért szent. Attól lesz valaki szent, hogy a keresztye, Jézus ereje, szere-tete ott van az életében.

A mise végén Gájer László megáldotta a rózsákat, áldást adott a szent ereklyéjével, és a hívekkel együtt Cascia szent-jének közbenjárását kérte.

Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita

Győzni szeretnél?

Ismerd meg Pio atya gondolatait a rózsafüzérről

Pietrelcinai Szent Pioról, azaz Pio atyáról közismert, hogy nagyon közel állt a szívéhez a rózsafüzér. Az Aletea katolikus portál egyik munkatársa kigyűjtött az írásaiból néhány erről és a Szűzanyáról szóló szövegrészt.

A gonosz meg akarja semmisíteni ezt az imádságot (a rózsafüzért – a szerk.), de soha nem fog sikerülni neki. A rózsafüzér azok imája, akik minden és mindenki felett győzedelmeskednek. A Miaszonyunk tanította nekünk ezt az imát, mint ahogyan Jézus tanította a Miatyánkot.

Vannak, akik olyan esztelenek, hogy azt hiszik, végig tudnak menni az éle-ten Égi Édesanyánk segítségével. Szeressétek a Madonnát, és imádkozzátok

tok a rózsafüzért, mert az ő rózsafüzére az egyetlen fegyver a mai világ bűnei, veszedelmei ellen.

Pio atya imája a Szent Szűzhöz

„Könyörülj rajtam! Egyetlen rész-véttel teli pillantásod új életet támaszt bennem, megtisztít, és feleml Isten-hez; feleml ennek a világnak a szen-nyéből, hogy hozzá mehessek, aki te-remtett, aki újjáteremtett a szent ke-resztségben, visszaadva az ártatlanság fehér stóláját, amelyet beszenyezett az eredendő bűn. Drága Édesanyánk, add, hogy szeressem őt!”

A sötétség idején a rózsafüzérbe kapaszzkodni olyan, mintha megfognád Égi Édesanyád kezét. Imádkozd min-dennap a rózsafüzért! Bízd rá magad Máriára – ő gondoskodik rólad.

A figyelmünk irányuljon az Üdvöz-légyre és a köszöntésekre, amelyekkel a Szent Szűz felé fordulunk, és a titkokra, amelyeket szemlélünk. Mária jelen van mindegyik titokban, szeretettel és fájda-lommal telve osztozott mindenben.

Szeresd a Szűzanyát, és segíts, hogy mások is megszeressék; mindig imád-kozd a rózsafüzért, amilyen gyakran csak lehetséges.

Forrás: Aletea.org
Fotó: Franciscan Media
Fordította: Verestói Nárcisz

